

Nr 85

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående reglering av priserna på vissa jordbruksprodukter, m. m.; given Stockholms slott den 15 mars 1968.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning angående ändring i förordningen den 9 juni 1967 (nr 340) med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område,
 - 2) förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 19 februari 1954 (nr 71) om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för belopp, som tillförts vissa för prisreglering bildade stiftelser m. m.,
- dels* bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Eric Holmqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en justering av gränsskyddet för jordbruksprodukter som skall möjliggöra en inkomstförstärkning för jordbruket med 30 milj. kr. regleringsåret 1968/69. Justeringen som skall ske per den 1 juli 1968 har föreslagits av jordbruksnämnden i samförstånd med jordbrukets förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen. Vidare föreslås att Kungl. Maj:t skall få besluta om ytterligare behövliga justeringar av prissättningen per den 1 juli 1968 för regleringsåret 1968/69, om utvecklingen av rensad konsumentprisindex fram till mitten av maj i år ger anledning därtill. I propositionen förordas också mindre justeringar i prissättningen på sockerbetor och socker på grund av ändringar i EEC:s sockerreglering. Ett stödsystem för vallfröodlingen föreslås liksom vissa regleringstekniska omläggningar.

Förslag
till
Förordning
angående ändring i förordningen den 9 juni 1967 (nr 340) med vissa
bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område

Häri genom förordnas, att 7 § förordningen den 9 juni 1967 med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område och bilagan till förordningen skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

7 §.

Tillverkare eller, ————— av potatis, h) fett, olja och fettsyra som erhålles ur fettråvara, hänförlig till tulltaxenummer 12.01, 12.02 och 21.03 (fettvaruavgift), i) oljekraftfoder som ————— och frukter.	h) <i>fett, fet olja och fettsyra</i> som erhålles <i>ur fisk eller havsdäggdjur</i> eller ur fettråvara, hänförlig till tulltaxenummer 12.01, 12.02 och 21.03 (fettvaruavgift),

Bilaga

Tulltaxe- nr	Varuslag
ur 15.04	Fetter och oljor, även raffinerade, av fisk eller havsdäggdjur, med undantag av högvitaminhaltig tran och olja F
ur 15.10	Fettsyror och sura oljor från raffinering, med undantag av olein, linoljefettsyra och andra fettsyror med ett jodtal av minst 170, ricinoljefettsyra, dehydratiserad ricinoljefettsyra, högraffinerad tallfettsyra och ullfettsyra F
ur 20.02	Potatisprodukter
ur 21.07	Beredda näringsmedel, ej hänförliga till annat nummer (med undantag av dels icke alkoholhaltiga beredningar för framställning av drycker, dels konfektyrer, ej hänförliga till annat nummer): fettemulsioner och andra vid tillverkning av bakverk använda slag av beredningar, innehållande minst 10 viktprocent fett Fp andra slag
ur 23.07	Fodermedel med tillsats av melass eller socker samt andra beredda fodermedel, med undantag av hundbröd samt sådana vitamin- och mineralfodermedel som ej innehåller torrmjök: innehållande torrmjök K andra slag
ur 35.02	Äggalbumin

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1968.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 19 februari 1954 (nr 71)
om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för belopp, som tillförts
vissa för prisreglering bildade stiftelser, m. m.

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 19 februari 1954 om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för belopp, som tillförts vissa för prisreglering bildade stiftelser, m. m.,¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Vid beräkning av nettointäkt av rörelse enligt kommunalskattelagen och förordningen om stallig inkomstskatt äger skattskyldig njuta avdrag för belopp, som enligt särskilda av Kungl. Maj:t den 11 december 1953, den 18 mars 1955, den 13 april 1956 samt den 4 mars 1966 godkända avtal mellan statens jordbruksnämnd, å ena, samt Sveriges export- och importförening för ägg, förening u. p. a., Svensk kötthandel, förening u. p. a., *Sveriges stärkelseproducenters förening u. p. a., sistnämnda förening och Sveriges bränneriödförening u. p. a.*, Sveriges Oljeväxtodlares Centralförening u. p. a. och Sveriges Oljeväxtintressenter, förening u. p. a., Väst kustfisk, förening u. p. a., Sydkustfisk, förening u. p. a., Svensk spannmålshandel, ekonomisk förening, samt Ostkustens prisregleringsförening, ekonomisk förening, å andra sidan, tillförts någon av de enligt avtalen bildade stiftelserna (konjunkturutjämningsfonder).

Vid beräkning av nettointäkt av rörelse enligt kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomstskatt äger skattskyldig njuta avdrag för belopp, som enligt särskilda av Kungl. Maj:t den 11 december 1953, den 18 mars 1955, den 13 april 1956, den 4 mars 1966 samt den 15 mars 1968 godkända avtal mellan statens jordbruksnämnd, å ena, samt Sveriges export- och importförening för ägg, förening u. p. a., Svensk kötthandel, förening u. p. a., Sveriges Oljeväxtodlares Centralförening u. p. a. och Sveriges Oljeväxtintressenter, förening u. p. a., Väst kustfisk, förening u. p. a., Sydkustfisk, förening u. p. a., Svensk spannmålshandel, ekonomisk förening, Ostkustens prisregleringsförening, ekonomisk förening, *Stärkelse- och bränneriintressenter, ekonomisk förening, samt Föreningen för mejeriprodukter, ekonomisk förening*, å andra sidan, tillförts någon av de enligt avtalen bildade stiftelserna (konjunkturutjämningsfonder).

Såsom förutsättning — — — — för beskattningsåret.

¹ Senaste lydelse av 1 § se 1966:233.

Äldre bestämmelser äger alltjämt tillämpning vid 1969 års taxering så vitt gäller verksamhet, som före ikraftträdandet drivits av Sveriges stärkelseproducenters förening u. p. a. och Sveriges bränneriödkareförening u. p. a. samt den av dessa föreningar enligt avtal med statens jordbruksnämnd bildade stiftelsen, samt vid 1968 års taxering eller vid eftertaxering för år 1967 eller tidigare år.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 15 mars 1968.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *reglering av priserna på vissa jordbruksprodukter, m. m.* och anför.

Inledning

I samband med att 1967 års riksdag (prop. 95, JoU 25, rskr 280) fastställde riktlinjerna för jordbrukspolitiken fattades även beslut om prisregleringen på jordbrukets produkter under tiden den 1 september 1967—den 30 juni 1969.

För regleringsåret 1968/69 är prissättningen för mjölk och mjölkprodukter helt fastlagd medan för övriga produkter — utom socker — mittpriser, prisgränser och införselavgifter skall justeras per den 1 juli 1968 om den allmänna prisutvecklingen under regleringsåret 1967/68 ger anledning till det. Hänsyn skall därvid tas även till den allmänna utvecklingen av världsmarknadspriserna, om denna visar mera betydande förändringar, som bedöms bestå under längre tid. I fråga om prisregleringen för sockerbetor och socker skall för regleringsåret 1968/69 vidtas de eventuella justeringar som kan föranledas av ändringar i EEC:s sockerreglering.

Statens jordbruksnämnd har den 9 juni 1967 fått i uppdrag att, med utgångspunkt från förutnämnda riksdagsbeslut, lägga fram förslag

dels efter överläggningar med företrädare för sockerbetsodlarna och sockertillverkningen samt jordbruksnämndens konsumentdelegation om de eventuella justeringar av prisregleringen för sockerbetor och socker som kan erfordras för regleringsåret 1968/69,

dels efter överläggningar med jordbrukets förhandlingsdelegation och jordbruksnämndens konsumentdelegation om den närmare utformningen av prisregleringen för övriga jordbruksprodukter för regleringsåret 1968/69.

Samtidigt uppdrogs åt jordbruksnämnden att bl. a. se över prisortssystemet för brödsäd, prisregleringssystemet för matpotatis, fettvaruregleringen samt gällande bestämmelser för att fastställa införselavgifter för s. k. övriga köttvaror och konserver som innehåller kött och fläsk. Resultatet av angivna översyner skulle redovisas senast i samband med att jordbruksnämnden kom in med förslaget om den närmare utformningen av prisregleringen för regleringsåret 1968/69.

Vidare har åt jordbruksnämnden och lantbruksstyrelsen uppdragits att gemensamt utreda frågan om och på vilket sätt stöd åt den inhemska odlingen av vallväxtfrö bör ordnas.

Jordbruksnämnden och lantbruksstyrelsen har den 24 januari 1968 överlämnat gemensam skrivelse med förslag till ökat skydd för den inhemska odlingen av vallväxtfrö. I skrivelser den 16 februari 1968 har jordbruksnämnden dels redovisat resultaten av översynen av fettvaruregleringen, dels lagt fram förslag i fråga om vissa förluster för jordbruket till följd av EFTA-avtalet.

I en den 6 mars 1968 inkommen skrivelse angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område under regleringsåret 1968/69, m. m. har jordbruksnämnden vidare redovisat övriga nämnda uppdrag och lagt fram förslag i anledning därav samt anmält vissa ytterligare frågor sammanhängande med de aktuella prisregleringarna på jordbrukets område. Nämnden har innan förslagen lagts fram haft överläggningar och nått samförstånd med jordbrukets förhandlingsdelegation och sin konsumentdelegation.

Reglering av priserna på vissa jordbruksprodukter 1968/69

Justering av införselavgifter och prisgränser fr. o. m. den 1 juli 1968

Efter överläggningar med jordbrukets förhandlingsdelegation och jordbruksnämndens konsumentdelegation lägger jordbruksnämnden i samförstånd med delegationerna fram följande förslag i fråga om den översyn av prisgränser och införselavgifter för samtliga varor utom socker, mjölk och mejeriprodukter, som enligt statsmakternas beslut skall ske per den 1 juli 1968.

Till grund för justeringen skall enligt vad som utan erinran från riksdagens sida anförts i prop. 1967: 95 (JoU 25, rskr 280) ligga *utvecklingen av den allmänna prisnivån* mätt med statistiska centralbyråns konsumentprisindex. Konsumentprisindex skall därvid vara rensad från inverkan av indirekta skatter, av bostadskostnader (exkl. bränsle och lyse), av priserna för alkoholhaltiga drycker och tobak samt av sådana prisändringar i livsmedelsposten som registreras i jordbruksnämndens producentprisindex.

Förslag till metodik för den anbefallda rensningen av konsumentprisindex

har framlagts av jordbruksnämndens indexkommitté efter samråd med experter från statistiska centralbyrån. Förslaget har godkänts av nämnden och de båda delegationerna.

För perioden juli 1967—januari 1968 steg rensad index med 0,45 %. En uppgång i konsumentprisindex av denna storleksordning motsvarar 17 milj. kr. att tillföras jordbruket. En viss ytterligare uppgång av konsumentprisindex kan dock väntas under februari—maj 1968, men jordbruksnämnden anför att storleken av denna är svårbedömbär.

Förutom till utvecklingen av konsumentprisindex har man vid överläggningarna haft att beakta den allmänna *utvecklingen av världsmarknadspriserna*, om denna visar mera betydande förändringar, som bedöms bestå under längre tid. Nämnden erinrar även om vad som anförts i tidigare riksdagsbeslut angående hänsyn till mera betydande förändringar i växelkurserna (prop. 1967: 95, s. 296, jfr prop. 1959: 147, s. 25—27).

Enligt jordbruksnämndens världsmarknadsprisindex har priserna på utlandsmarknaderna fallit avsevärt under de hittills gångna månaderna av regleringsåret 1967/68, vilket enligt nämndens mening till stor del får tillskrivas effekten av devalveringen av de brittiska och danska valutorna. Visserligen har inte devalveringen i England och Danmark haft så stor direkt betydelse för den svenska ekonomin, men eftersom dessa länder intar en nyckelställning på världsmarknaden för livsmedel har devalveringen genom sitt inflytande på priserna på denna marknad indirekt fått betydelse för det svenska jordbrukets avsättningsmöjligheter. I förhållande till den genomsnittliga nivån under 1966/67 beräknas nedgången av världsmarknadspriserna i januari ligga vid ca 10 % och i februari preliminärt vid 12 %. Jordbruksnämndens producentprisindex, som i tämligen stor utsträckning påverkas av utvecklingen i världsmarknadspriserna, har mellan september 1967 och januari 1968 fallit med närmare 4 % men ligger dock i januari vid i stort sett samma nivå som genomsnittligt under 1966/67. För februari beräknas preliminärt index ha sjunkit med ytterligare 0,5 %. Om man rensar producentprisindex från de utanför överläggningarna liggande varuslagen (socker, mjölk och mejeriprodukter) och tar hänsyn till den höjning av producentprisindex som beräkningsmässigt bort ske till följd av importavgiftsändringar m. m. den 1 mars och den 1 september 1967, får man en indexserie, där nedgången i februari 1968 preliminärt beräknas till 7 % jämfört med september 1967 och till ca 3,75 % jämfört med regleringsåret 1966/67. Den sålunda konstaterade nedgången i världsmarknadspriserna och dess verkningar på den inhemska producentprisnivån har av nämnden bedömts vara av sådan omfattning och varaktighet att verkningarna bör i någon mån dämpas. Nämnden har i samförstånd med delegationerna funnit det skäligen att prisnedgången motverkas genom ökat gränsskydd till ett belopp av 30 milj. kr. utöver vad som kan följa av konsumentprisindexutvecklingen. Härvid har från jordbrukets sida förklarats att man inte vidare gör

anspråk på särskild kompensation för förluster under innevarande och nästa regleringsår med anledning av de brittiska och danska devalveringarna i november 1967.

Mot bakgrund av överväganden, för vilka redogörs i det följande under spannmålsavsnittet, föreslår nämnden ett oförändrat odlarpris för vete och råg och en höjning av förmalningsavgiften med minst 2 kr. per dt. En höjning av förmalningsavgiften med 2 kr., varigenom spannmålsregleringen tillförs ca 12 milj. kr., innebär att motsvarande belopp tas i anspråk av den inkomstförstärkning som nämnden föreslår skola genom importavgiftsjusteringar tillföras jordbruket per den 1 juli 1968.

Eftersom beräkningen av det totala kompensationsbeloppet alltså är mycket osäker och beloppet torde bli jämförelsevis ringa har nämnden funnit det mindre ändamålsenligt att redan nu lägga fram något förslag om beloppets fördelning på de olika varuslagen (utom de ca 12 milj. kr. som föreslås skola tillföras brödsädsodlingen). Jordbruksnämnden och delegationerna är därför eniga om att fördelningen lämpligen bör i sin helhet äga rum i samband med de överläggningar som ändå måste hållas i juni.

Vid jordbruksnämndens avgörande av nu nämnda frågor har *utlåtande* avgetts av byråchefen hos nämnden Lars Juréen. Denne ställer sig kritisk till det system enligt vilket definitiv kompensation för det hittills konstaterade priset på världsmarknaden förutsätts skola redan nu lämnas jordbruket för tiden 1 juli 1968—30 juni 1969. Definitivt beslut i sådan fråga bör i fortsättningen kunna fattas — med beaktande av alla kända förhållanden — senast möjligt före övergången till ett nytt regleringsår.

Spannmål

Prisorterna, m. m. Som ett led i nu gällande spannmålsreglering ingår att brödsäds-skörden inlöses av föreningen Svensk spannmålshandel på vissa s. k. prisorter. På A-prisorterna får odlarna fullt inlösenpris. A-prisorter är Gävle, Stockholm, Norrköping, Kalmar, Kristianstad, Ystad, Malmö, Landskrona, Hälsingborg och Göteborg. På B-prisorterna, vilka utgörs av Karlshamn, Trelleborg, Halmstad och Falkenberg, får odlaren inlösenpriset minus 25 öre per dt. C-prisorter är Uppsala, Nyköping, Gamleby och Visby. Avdraget är där 50 öre per dt. Vidare finns två D-prisorter, Mjölby och Örebro, med avdrag på 75 öre per dt samt E-prisorter — Vänerhamnarna — med avdrag på 1 kr. per dt.

I anledning av uppdraget att se över prisortssystemet för *brödsäd* har nämnden anmodat föreningen Svensk spannmålshandel att efter utredning föreslå sådana ändringar i systemet som kan främja en rationalisering. Föreningen har med anledning härav utarbetat ett förslag, som bl. a. innebär att antalet egentliga prisorter begränsas, dvs. orter där odlarna erhåller fullt inlösenpris utan avdrag (A-prisorter). Föreningen föreslår därutöver ett be-

gränsat antal s. k. sekundärprisorter (B-, C- och D-prisorter), vid vilka avdrag från inlösenpriset skall utgå i stigande skala. Sekundärprisorterna — exporthamnar — graderas efter lämplighet ur lagrings- och utskeppnings-synpunkt och därigenom också ur kostnadssynpunkt. Föreslagna prisorter och deras gradering i förhållande till inlösenpriset framgår av följande uppställning.

A-prisorter (inlösenpris) Stockholm, Norrköping, Kalmar, Kristianstad, Malmö, Landskrona, Hälsingborg och Göteborg

B-prisorter (inlösenpris minus 25 öre per dt) Karlshamn, Trelleborg och Ystad

C-prisorter (inlösenpris minus 50 öre per dt) Gävle, Uppsala, Gotlands-hamnar, Nyköping, Halmstad och Uddevalla

D-prisort (inlösenpris minus 1 kr. per dt) Lidköping.

Jordbruksnämnden meddelar vidare att föreningen även har föreslagit vissa ändringar i det nuvarande prisstödsystemet för *fodersäd*. Stödpriser för fodersäd har hittills endast gällt inom de traditionella överskottsområdena. Genom den ökade fodersädsodlingen har gränsen mellan överskotts- och underskottsområden för fodersäd efter hand suddats ut. För att export av fodersädsöverskotten skall kunna företas från de lämpligaste utskeppningshamnarna har föreningen funnit det önskvärt att stödpriset utsträcks till att gälla hela riket. En sådan åtgärd innebär inte något ökat skydd åt fodersädsodlingen men gör det möjligt för föreningen att minska kostnaderna genom rationellare transporter.

Vidare föreslår föreningen att marknadsmässigt betingade ändringar i fråga om prisorter för brödsäd och stödprissystemet för fodersäd skall få beslutas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden. Jordbruksnämnden hemställer om beslut i enlighet med föreningen Svensk spannmålshandels förslag med bemyndigande för nämnden att besluta i fråga om avsedda marknadsmässiga ändringar.

Spannmålsregleringens ekonomi m. m. Jordbruksnämnden meddelar att vid överläggningar med jordbrukets förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen har enighet nåtts om oförändrade odlarpriser för vete och råg under år 1968/69 och om höjning av förmalningsavgifterna. Det preliminära priset för råg och vete skall fastställas till oförändrat 55 kr. per dt, och förmalningsavgiften höjas fr. o. m. den 1 juli 1968 med minst 2 kr. pr dt. Enighet har vidare nåtts om oförändrade stödpriser för fodersäd (51 kr. per dt för korn och 47: 50 kr. per dt för havre).

För s. k. kvalitetsvete förutsätts även under nästa regleringsår komma att utgå ett särskilt kvalitetstillägg av 5 kr. per dt. Nämnden föreslår, i samråd med de två delegationerna, att införselavgiften för vete fr. o. m. den 1 juli 1968 härutöver, generellt, höjs med 1 kr. per dt. Höjningen skall främja

avsättningen till kvarnarna inom landet av sådant svenskt vete, som prisreglerats uppåt med hänsyn till högre kvalitet, och inverkar inte på den inhemska odlarprinsnivån, vilken helt bestäms av gällande inlösenförfarande.

Jordbruksnämnden erinrar om att enligt de för spannmålsregleringen fastställda grunderna skall vid bestämmande av inlösenpriset för brödsäd kalkyleras med att föreningen Svensk spannmålshandels konjunkturutjämningsfond vid regleringsårets slut inte skall underskrida 50 milj. kr. Till följd av den mycket stora spannmålsskörden 1967 och det därav föranledda exportöverskottet har emellertid föreningen under innevarande regleringsår nödgats ta i anspråk hela den behållning om nära 93 milj. kr., som förelåg i konjunkturutjämningsfonden vid ingången av nu löpande regleringsår.

Nämnden framhåller att om den föreslagna höjningen av förmalningsavgiften med 2 kr. per dt för såväl vete som råg medges, beräknas föreningen Svensk spannmålshandel under nästa regleringsår komma att tillföras minst 12 milj. kr. Nämnden anmäler vidare att härutöver har vissa hittills odisponerade medel inom ramen för de belopp, som får användas för regleringsändamål, reserverats för spannmålsregleringen. Dessa medel beräknas till sammanlagt 22 milj. kr.

Genom föreslagna eller redan vidtagna åtgärder beräknas den ifrågavarande konjunkturutjämningsfonden komma att få en förstärkning med omkring 34 milj. kr.

Nämnden framhåller vidare att det har bedömts såsom icke realistiskt att förutsätta att konjunkturutjämningsfonden, som ju vid ingången av regleringsåret 1968/69 kommer att sakna tillgångar, redan under nästkommande regleringsår skall kunna förstärkas så, att dess utgående behållning blir 50 milj. kr. Å andra sidan kan givetvis anspråken på Svensk spannmålshandel även nästa regleringsår bli sådana, att den kalkylerade behållningen i fonden om 34 milj. kr. inte förslår för att fullgöra föreningens åligganden. På grund härav föreslår nämnden, att Svensk spannmålshandel, i den mån så skulle visa sig nödvändigt, skall — utom de riksgäldskrediter, som redan står till förfogande för inlösen av spannmål — under regleringsåret 1968/69 för att finansiera föreningens aktuella exportkostnader äga ta upp ett räntelån på högst 30 milj. kr. att återbetalas inom tre år.

Sockerbetor och socker

I fråga om grunderna för prisreglering av sockerbetor och socker har i prop. 1967: 95 utan erinran från riksdagens sida (JoU 25, rskr 280) anförts att anpassningen av den svenska sockernäringsens villkor till EEC:s prisnivå skall helt genomföras under tiden den 1 juli 1968—den 30 juni 1969. En anpassning av det svenska betpriset till en med EEC konkurrensmässig nivå beräknades göra det nödvändigt att för 1968/69 sänka det svenska priset på betor med 16 % sockerhalt (betgrundpriset) till 9: 80 kr. per dt.

Vid tiden för nämnda riksdagsbeslut kunde emellertid inte alla enskildheter fastläggas i prisregleringen för sockerbetor och socker för 1968/69. EEC-beslut förelåg inte om hur fraktkostnaderna skulle inverka på tröskelpriset och därmed via fabrikspriset på betpriset och inte heller om hur skillnaden mellan basinterventionspriset och riktpriset skulle fördelas mellan betodlare och sockerindustrin. Vidare saknades beslut om prisrelationerna mellan de olika sockerkvaliteterna, emballagekostnaderna för färdigt socker samt förädlingsmarginalen för raffinering av socker.

Jordbruksnämnden upplyser nu, att EEC den 18 december 1967 har fastställt att tröskelpriset för socker skall vara lika med summan av riktpriset och de ungefärligen beräknade transportkostnaderna från det största över-skottsområdet, dvs. norra och nordvästra Frankrike, till det mest avlägsna konsumtionsområdet med underskott, dvs. södra Italien. Vid beräkningen av det svenska sockerpriset för 1967/68 fanns tillgänglig endast en äldre undersökning av fraktkostnaderna, vari fraktkostnaden angavs till 1,6 kontoenheter eller 8:28 kr. per dt. Enligt en nu föreliggande, nyare undersökning utgör kostnaden 13:40 kr. per dt. Ökningen av fraktkostnaden utöver tidigare beräknad nivå uppgår sålunda till 5:12 kr. per 100 kg socker. Nämnden framhåller att beslut om en häremot svarande uppräknig av tröskelpriset sannolikt kan väntas under loppet av de närmaste månaderna.

Genom förordning den 18 maj 1967 har EEC vidare meddelat bestämmelser angående fastställandet av standardkvaliteter samt justeringar till utjämning av kvalitetsskillnader vid import. I förhållande till baskvaliteten, som motsvarar svenskt strösocker KN, har inom EEC för de två högsta sockerkvaliteterna förutsatts prisspanningar på 5,69 resp. 2,59 öre per kg. Enligt tillgängliga kvalitetsdefinitioner ligger svenskt strösocker av annan kvalitet än KN mellan dessa två högsta kvaliteter och därvid klart närmare den högre. Detta förhållande har av tillverkaren åberopats för en högre prisspanning i förhållande till baskvaliteten än de 2,5 öre per kg, som den nuvarande sockerregleringen tillåter.

Jordbruksnämnden framhåller att vid nämndens överläggningar med företrädare för sockerbetsodlingen och sockertillverkningen samt konsumentdelegationen har gentemot producenternas ståndpunkt anförts att den förutnämnda höjningen av tröskelpriset i nuvarande läge inte helt bör få slå igenom i priset på socker av inhemskt ursprung. Vid 1967 års förhandlingar mellan 1966 års sockerutredning och företrädare för sockernäringen enades man om att låta endast något över 56 % av den aktuella fraktkostnaden komma till uttryck i priset på socker ur svenska betor. Om samma andel av den uppräknade frakten skulle få påverka priset på svenskproducerat socker, skulle detta komma att stiga med 2,88 öre per kg i stället för 5,12 öre och således komma att ligga ytterligare 2,24 öre under EEC:s tröskelpris. Eftersom avvikelser från EEC:s tröskelpris under regleringsåret 1967/68 utgör 3,64 öre per kg kommer den totala avvikelser från tröskelpriset

under regleringsåret 1968/69 därmed att uppgå till 5,88 öre per kg. Genom att den inhemska odlingen är begränsad till avrundat 40 000 ha, vilket motsvarar en självförsörjningsgrad av ca 65 %, kommer uppräknningen av fraktkostnaderna med 2,88 öre per kg att leda till en höjning av fabrikspriset för allt inom landet försålt socker med ca 1,9 öre per kg.

Den ifrågasatta prisjusteringen om 2,88 öre per kg skall med tillämpning av EEC:s regelsystem delas mellan odlare och sockerfabrikant så, att ca 60 % tillfaller odlaren och resten fabrikanten. Omräknat till betpris uppgår odlarandelen därvid till 23 öre per dt betor med 16 % sockerhalt. Betgrundpriset för 1968 års skörd skulle i enlighet härmed uppgå till $(9,80 + 0,23 =) 10:03$ kr. per dt, vilket är 47 öre lägre än det för 1967 års skörd gällande priset.

Vad angår frågan om ökade tillägg för högre sockerkvaliteter upplyser nämnden att sockerindustrins företrädare har accepterat att justeringen för regleringsåret 1968/69 begränsas till att tillverkaren medges att vid försäljning av strösocker av annan kvalitet än KN i säck eller bulk få öka prisspanningen i förhållande till baskvaliteten med högst 2 öre per kg. En sådan ändring påverkar inte införselavgiften.

Samtliga övriga villkor i sockerregleringen för regleringsåret 1967/68 föreslås i tillämpliga delar även gälla regleringsåret 1968/69, dock att systemet med rörliga införselavgifter, avpassade med hänsyn bl. a. till den inhemska betarealen, skall baseras på storleken av den faktiskt tecknade arealen för 1968 års inhemska betodling. Vidare föreslås införselavgifterna på sockerområdet fr. o. m. den 1 juli 1968 bli beroende av den genomsnittliga världsmarknadsprisnivån enligt de den 24 juni 1968 senast kända fem sockernoteringarna på Paris-börsen.

Sammanfattningsvis föreslår nämnden, efter uppnådd enighet härom med företrädare för sockerbetsodling och sockertillverkning och med konsumentdelegationen, att för regleringsåret 1968/69 skall gälla att betgrundpriset, inkl. skörde-skadeavgift, för samtliga odlingsdistrikt skall vara 10:03 kr. per dt betor med en sockerhalt av 16 %. Hela betpriset skall betalas av tillverkaren. Något speciellt tillskott till betpriset från sockerregleringsfonden skall sålunda inte längre utgå. Ej heller krävs några särskilda arrangemang för ö-distrikten.

Tillverkningspriset på socker av inhemskt ursprung får höjas med 2,88 öre per kg, vilket vid fortsatt fraktsubventionering till vissa områden i Norrland resulterar i ett fabrikspris av 122,61 öre per kg. Höjningen av fabrikspriset på grundkvaliteten stannar vid ca 1,9 öre per kg. Samtliga prisspanningar i förhållande till baskvaliteten skall kvarstå oförändrade; dock får tillverkaren för strösocker av annan kvalitet än KN vid leverans i säck eller bulk öka prisspanningen till baskvaliteten med ytterligare 2 öre per kg.

Potatis och potatisprodukter

Prisregleringssystemet för matpotatis. I anledning av uppdraget att se över prisregleringssystemet för matpotatis anför jordbruksnämnden, att varuslaget knappast är lämpat att helt inordnas i ett regleringssystem liknande det som gäller för jordbruksprodukter i allmänhet. Den pågående förskjutningen av potatiskonsumtionen till mer eller mindre industriellt beredda produkter kan också väntas komma att alltmera bestämma utvecklingen på matpotatismarknaden. Nämnden är inte nu beredd att föreslå någon ändring av gällande matpotatisreglering men upplyser att den kommer att noga följa effekten av de pågående ändringarna på marknaden. Nämnden avser att, sedan ytterligare erfarenheter vunnits, återkomma till Kungl. Maj:t med de förslag som kan finnas påkallade.

Rabatteringen av potatisstärkelse till derivatindustrin. Jordbruksnämnden föreslår i samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen, att nu gällande kvantitetsgräns vid föreningen Stärkelse- och bränneriintressenters rabattering av potatisstärkelse till derivatindustrin — 17 500 ton per regleringsår — skall få överskridas om så kan ske utan att kostnaden för rabatteringen medför att behållningen i föreningens konjunkturutmättningsfond vid regleringsårets slut understiger behållningen vid årets ingång.

Fettregleringen

Nämnden föreslår, i anledning av uppdrag att se över fettregleringen, att vissa varor skall avföras från regleringen, att avgiftssystemet för s. k. sjödjursolja skall läggas om, att varubeskrivningen för sjödjursolja och bakhjälpmedel skall ändras samt att regleringsbidrag skall kunna beviljas för sådana livsmedelsfärger som bereds med fett eller olja. Förslagen förutsätter, utom i det sista fallet, ändring i förordningen den 9 juni 1967 (nr 340) med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område eller i bilagan till förordningen. I ett fall förutsätts även att tulltaxan ändras.

Vissa varor avförs från fettregleringen. De varor som av nämnden föreslås bli avförda är vissa såser och soppor m. m. (ur 21.04 och 21.05), smör- och ostfärger, beredda med olja (ur 32.04), samt högraffinerad tallfetttsyra (ur 15.10).

Såser och soppor m. m. innehållande mer än 20 % fett importeras numera fritt från EFTA-länder och mot en särskild fettvaruavgift av 7 öre per kg från tredje land. Motsvarande varor med högst 20 % fett ingår inte i fettregleringen. För dessa varor utgår vid import från tredje land tull med 8 % av värdet för såser och 10 % för soppor. Nämnden föreslår att även varor med mer än 20 % fetthalt utgår ur fettregleringen och blir tullbelagda i likhet med motsvarande varor med låg fetthalt. De svenska tillverkarna av

såser och soppor får oavsett varans fetthalt prisutjämning för i produkterna ingående jordbruksvaror, varför gränsskyddet för samtliga varuslag främst bör utgöra ett manufaktureringsskydd.

Avgiften på smör- och ostfärger framstår enligt nämndens mening numera som helt verkningslös i förhållande till de intressen som fettregleringen skall tillgodose. Den är utan betydelse för såväl avsättningen av svensk olja som ur regleringsekonomisk synpunkt. Nämnden föreslår därför att dessa varor avförs från regleringen.

Högraffinerad tallfettsyra har uteslutande teknisk användning och saknar intresse ur jordbruksregleringssynpunkt. Den bör också enligt nämndens uppfattning avföras från fettregleringen.

Omläggning av avgiftssystemet för s. k. sjödjursoljor. Oljor av fisk eller havsdäggdjur, s. k. sjödjursoljor, används till livsmedelsändamål nästan enbart i härdat skick och då främst som margarinråvara. Under de senaste fem budgetåren har inblandning i margarin av härdad sjödjursolja varierat mellan 21 800 och 26 200 ton, vilket motsvarar 22 resp. 28 % av samtliga använda margarinråvaror.

Enligt nu gällande bestämmelser kan fettvaruavgift tas ut vid import av sjödjursoljor. För i Sverige producerade sjödjursoljor kan däremot ingen avgift tas ut.

En omläggning av avgiftssystemet för sjödjursoljor är enligt jordbruksnämndens mening motiverad av två faktorer, nämligen dels det s. k. tullrestitutionsförbudet inom EFTA, dels den ökade produktionen av sjödjursolja i Sverige.

Det s. k. tullrestitutionsförbudet, som trädde i kraft inom EFTA den 31 december 1966, innebär att det i princip inte skall vara tillåtet att för en vara som sänds från ett EFTA-land till ett annat få den dubbla förmånen av områdesbehandling i importlandet och tullrestitution i den medlemsstat, där varan undergått den sista produktionsprocessen. För den svenska industri som importerar sjödjursoljor och härdar dem för att exportera dem till annat EFTA-land innebär förbudet att det inte är möjligt att fortsätta med verksamheten. Införselavgiften fördyrar nämligen exportvaran så att priset inte blir konkurrenskraftigt, om exportören väljer förmånen av områdesbehandling. Ifall exportören föredrar förmånen av tullrestitution, verkar EFTA-ländernas tullsatser prohibitivt.

Den svenska produktionen av sådan sjödjursolja som nu kan avgiftsbeläggas vid import har hittills varit av mindre omfattning och produkterna har i regel exporterats. Fettvaruavgift har inte tagits ut för i Sverige producerad olja. Under senare år har emellertid produktionen i Sverige ökat kraftigt. Tillverkningskapaciteten uppgår enligt vad jordbruksnämnden inhämtat till ca 10 000 ton sillolja. Nämnden räknar dock med att den årliga produktionen skall uppgå till endast ca 5 000 ton.

Den ökade produktionen av inhemsk sjödjursolja utgör enligt nämndens

uppfattning den andra anledningen till att bestämmelserna på området bör läggas om. Den svenskproducerade och nu avgiftsfria oljan kan, om den stannar inom landet och härdas, användas inom den egentliga livsmedelssektorn. Den kan också användas inom sådan industri som är berättigad till regleringsbidrag (teknisk industri, tillverkning av läkemedel, fiskkonserver och emulgatorer). Enligt nämnden kan det beräknas att produktionen av svensk sjödjursolja i ökande utsträckning kan komma ut på den svenska marknaden.

Mot bakgrund av dessa förhållanden föreslår nämnden att även den svenska sjödjursoljan (15.04, 15.08, 15.10 och 15.12) skall kunna beläggas med fettvaruavgift på samma sätt som motsvarande importvara. I praktiken avser nämnden dock att begränsa avgiftsuttaget — såväl för svensktillverkad som importerad olja — till att gälla härdad vara (15.12), eftersom endast sådan vara torde kunna användas inom den egentliga livsmedelssektorn. Utanför denna sektor skall oljan tillhandahållas till världsmarknadspris, varvid det framstår som överflödigt att då först avgiftsbelägga och sedan lämna regleringsbidrag (eller restitution) för en icke härdad sjödjursolja.

Förslaget medför enligt nämndens mening betydande administrativa förändringar. En annan viktig fördel är att frågan om restitution av fettvaruavgift löses för importerad rå sjödjursolja vid reexport av varor i härdad skick till EFTA-land. En inhemsk avgift på tillverkning av härdad vara möjliggör att man — utan kollision med EFTA- och GATT-reglerna — kan lägga på motsvarande avgift vid import och lyfta av avgiften vid export.

Avgörande för frågan om icke härdade varor skall vara fria från avgift är enligt nämndens mening att dessa varor inte används som födoämne. Denna fråga har på uppdrag av nämnden undersökts av en särskild expert. Av utlåtande, som avgetts, framgår att sådan användning framstår som osannolik.

Nämnden förutsätter att inflytande avgifter för härdad sjödjursolja skall efter avdrag för alltjämt kvarstående regleringsbidrag få disponeras och redovisas på samma sätt och inom samma ram som de fettvaruavgifter, vilka nu tas upp vid införsel av fett, oljor och fettsyror.

Nämnden framhåller, att regleringsekonomiskt bör den föreslagna omläggningen inte få någon inverkan i förhållande till nuläget. Visserligen faller de avgifter bort som hittills influtit för den importerade ohärdade varan, men dessa har utgjort en nettotillgång endast i den mån denna vara efter härdning använts inom den egentliga livsmedelssektorn.

Nämndens förslag i vad avser sjödjursoljor förutsätter att förordningen med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område (SFS 1967: 340) ändras så att även i Sverige producerade sjödjursoljor, hänförliga till tulltaxenr 15.04, 15.08, 15.10 och 15.12, kan beläggas med fettvaruavgift.

Ändring av varubeskrivningen för bakhjälpmedel. Bland de varor, som upptas i bilaga till jordbruksregleringsförordningen, ingår »fettemulsioner

och bakhjälpmedel, innehållande mer än 10 % fett» (nr 21.07). Innebörden av begreppet bakhjälpmedel torde enligt jordbruksnämndens uppfattning alltid ha varit något oklar. Nämnden föreslår, att i regleringsförfattningarna »bakhjälpmedel» byts ut mot den av EFTA använda varurubriken »fett-emulsioner och andra vid tillverkning av bakverk använda slag av beredningar, innehållande minst 10 viktprocent fett».

Regleringsbidrag för smör- och ostfärger; slakterifett. Nämnden föreslår vidare att tillverkare av fett- eller oljehaltiga smör- och ostfärger samt andra livsmedelsfärger skall få s. k. regleringsbidrag inom fettregleringens ram i likhet med vad som sker exempelvis i fråga om tillverkare av fiskkonserver. Kostnaden för regleringsbidragen kan beräknas till omkring 25 000 kr. per år.

Nämnden redovisar i sin skrivelse också vissa överväganden angående det svenska slakterifettets ställning inom fettregleringen. Dessa överväganden har dock f. n. inte ansetts böra föranleda något förslag från nämnden till Kungl. Maj:t.

Jordbrukets förhandlingsdelegation och jordbruksnämndens konsumentdelegation har utan erinran tagit del av i det föregående redovisade förslag och överväganden på fettregleringens område. I frågan angående regleringsbidrag för vissa livsmedelsfärger har samråd skett med kommerskollegium, som anfört att det med hänsyn till omständigheterna inte velat motsätta sig förslaget.

Mjök och mjökprodukter

Smörpriset. Jordbruksnämnden erinrar om att enligt beslut av 1967 års riksdag (prop. 1967: 95, JoU 25, rskr 280) skall regleringsåret 1967/68 garanteras ett smörpris som motsvarar en riksnoterings på 6: 30 kr. per kg vid en försäljning på hemmamarknaden av högst 47 milj. kg. Skillnaden mellan det faktiska smörpriset och detta garantipris skall kunna täckas med hjälp av ett garantibelopp av 16,5 milj. kr., som ställts till vederbörande regleringskassas förfogande. Hittills under regleringsåret 1967/68 har det faktiska smörpriset utgjort 6: 30 kr. per kg, varför garantibeloppet inte behövt tas i anspråk. Nedre prisgränsen för smör är för innevarande regleringsår fastställd till 6: 42 kr. per kg. Priset ligger alltså nu under den nedre prisgränsen. I samband med vissa utbud av smör från EEC-området till mycket låga priser har jordbruksnämnden fått Kungl. Maj:ts bemyndigande att, för att stödja det inhemska smörpriset för tiden t. o. m. den 30 juni 1968, höja införselavgiften för smör till högst 3: 30 kr. per kg. Detta bemyndigande har jordbruksnämnden begagnat för att fr. o. m. den 20 december 1967 höja avgiften från 1: 78 kr. (normalinförselavgiften är 1: 62 kr.) till det högsta medgivna beloppet 3: 30 kr. per kg.

För regleringsåret 1968/69 skall enligt nyssnämnda riksdagsbeslut garan-

tipriset för smör utgöra 7: 30 kr. per kg vid en försäljning på hemmamarknaden av högst 49 milj. kg. På samma sätt som under innevarande regleringsår skall skillnaden mellan faktiskt uppnått pris och garantipriset kunna täckas av det nämnda garantibeloppet.

Den 1 juli 1968 skall enligt samma beslut nedre prisgränsen för smör genom höjning med 1 kr. per kg fastställas till ett belopp, som motsvarar det för regleringsåret 1968/69 gällande garantipriset 7: 30 kr. per kg. Normalinförselavgiften för smör skall höjas till 2: 53 kr. per kg. Vidare skall jordbruksnämnden få befogenhet att, om det aktuella smörpriset ligger under nedre prisgränsen, vid behov skydda denna genom att höja införselavgiften till högst 3: 50 kr. per kg.

För att redan före den 1 juli 1968 möjliggöra en upptrappning av smörpriset mot det för nästa regleringsår bestämda garantipriset och därmed en smidigare prisuppgång föreslår jordbruksnämnden — i enlighet med överenskommelse mellan förhandlingsdelegationen och konsumentdelegationen — att den nedre prisgränsen för smör snarast möjligt, dock senast fr. o. m. den 1 juni 1968, höjs till den nivå som skall gälla från den 1 juli 1968, nämligen 7: 30 kr. per kg, med rätt för jordbruksnämnden att till skydd för smörpriset redan fr. o. m. den 1 juni höja införselavgiften till 3: 50 kr. per kg. Den höjning av smörpriset, som på grund härav kan komma att ske före den 1 juli, förutsätts i förslaget bli uppvägd genom att smörpriset fr. o. m. sistnämnda dag hålls under garantipriset under så lång tid och med sådant belopp som motsvarar höjningen.

Nämnden framhåller att med den försämring av smörmarknaden, som har inträtt sedan prisgränser och införselavgifter fastställdes våren 1967 främst till följd av överproduktion inom EEC, synes det inte längre möjligt att med de förutsatta införselavgifterna försvara en högre prisnivå än den nuvarande. Nämnden föreslår därför — enligt vad som har överenskommit vid överläggningar med de två delegationerna — att den får befogenhet att under regleringsåret 1968/69 till försvar av nedre prisgränsen för smör vid behov höja införselavgiften till 4: 50 kr. per kg. Den som maximavgift förut angivna införselavgiften av 3: 50 kr. per kg förutsätts härvid få tillämpas som normalavgift.

Köttvaror m. m.

Buffertzonsystemet. I syfte att dämpa prissvängningar inom prisgränserna prövas under regleringsåret 1967/68 ett system med s. k. buffertzoner för kött och fläsk. Enligt detta system skall den normala importavgiften sänkas med 5 % då det inhemska priset passerar över en nivå som motsvarar den övre prisgränsen minus 5 % av mittpriset. På samma sätt skall den normala importavgiften höjas med 5 % då priset passerar under en nivå som motsvarar den nedre prisgränsen plus 5 % av mittpriset.

Jordbruksnämnden upplyser, att priset för varugruppen nöt- och hästkött under den gångna delen av regleringsåret vid två tillfällen befunnit sig i nedre buffertzonen, den ena gången 41 dagar och den andra gången 13 dagar. Priset för kalvkött har befunnit sig i den övre buffertzonen vid ett tillfälle under sammanlagt 33 dagar. Priset för får- och lammkött befinner sig i nedre buffertzonen sedan den 4 februari 1968 och fläskpriset sedan den 29 december 1967. Enligt nämndens och delegationernas uppfattning har systemet i stort sett fungerat så som det var avsett, dvs. verkat dämpande på prisrörelserna på den inhemska marknaden. Man har därför enats om att föreslå att systemet får oförändrat prövas även under regleringsåret 1968/69, dock med den skillnaden att en ändring av införselavgifterna till följd av prisets inträde i någon av buffertzoner inte skall påverka införselavgifterna för charkuterivaror, organ och inälvor, ätbara djurdelar samt kött- och fläskkonserver. Ledamoten av jordbruksnämnden, W. Brangmo, har såvitt gäller buffertzoner för köttvaror uttalat att samma förfarande skall tillämpas, som då nedre prisgränsen underskrids, nämligen att jordbruksnämnden skall kunna avvakta i vissa fall och regeln sålunda inte bör vara helt automatisk.

Införselavgifter för s. k. övriga köttvaror och konserver av kött och fläsk. Med anledning av det uppdrag som lämnats har jordbruksnämnden sett över gällande bestämmelser för uttagande av införselavgift för s. k. övriga köttvaror och konserver, som innehåller kött och fläsk. Nämnden erinrar först om att de grunder, som nu tillämpas för avgiftsbeläggningen på köttvaruområdet, i princip utformades i samband med den omläggning av jordbruksprisregleringen, som företogs den 1 september 1959 efter förslag av jordbruksnämnden. Nämndens dåvarande förslag hade utformats efter samråd med kötthandelns branschorganisationer. I fråga om kött konstaterades vid detta tillfälle att svårigheter förelåg att differentiera avgifterna för de olika varuslagen. På grund härav föreslogs införselavgiften för benfritt och styckat kött utgå med ett enhetligt belopp oberoende av djurslaget.

För styckat fläsk ansågs en viss differentiering möjlig. Sortimentet kunde i fråga om avgiften delas in i tre grupper. För hjärta och lunga ansågs införselavgiften tills vidare böra bindas vid en nivå av 50 öre per kg, medan för andra organ och inälvor, charkuterivaror samt övriga ätbara djurdelar av nötkreatur, häst, får och svin införselavgiften skulle utgå med 150 % av det ovägda medeltalet av importavgifterna för nötkött och för fläsk med huvud (exkl. kompensationsavgifter). Samma avgift skulle även gälla för konserver innehållande kött och fläsk med ett innehåll av köttvara av minst 80 %. Övriga köttkonserver borde delas in i tre grupper efter innehåll av köttvara och införselavgiften för varje grupp fastställas i relation till köttinnehållet.

Nämndens förslag till avgiftsbeläggning antogs i oförändrat skick av Kungl. Maj:t och riksdagen (prop. 1959: 147, JoU 29, rskr 283).

På grundval av riksdagsbeslutet har jordbruksnämnden utarbetat tillämpningsföreskrifter. Enligt dessa är införselavgifterna för benfritt kött och fläsk samt styckningsdetaljer baserade på de relationer i gränsskyddet mellan ostyckad och styckad vara, vilka förelåg den 1 september 1959. För nötkött var relationen 1,3 och för fläsk 1,25. Omräkningsfaktorn för styckat kött har fr. o. m. den 1 mars 1966 ändrats till 1,4.

De regler för avgiftsbeläggningen, som infördes den 1 september 1959, medförde en högre grad av differentiering än tidigare. Jordbruksnämnden framhåller, att några egentliga klagomål över de nuvarande tillämpningsreglerna endast har förekommit i undantagsfall. Nämnden har varit i kontakt med köttbranschens huvudorganisationer. De har därvid anfört att de anser att det nuvarande systemet ur teknisk synpunkt i stort sett fungerat tillfredsställande.

Vid överläggningarna med branschorganisationerna konstaterades emellertid, att några mindre omläggningar kunde vara motiverade. Den s. k. omräkningsfaktorn mellan styckat och ostyckat kött vilken sedan den 1 mars 1966 är 1,4 bör tillämpas även på kompensationsavgiften. Ändringen innebär i nuläget att gränsskyddet för benfritt och styckat kött av nötkreatur, häst, får och lamm höjs med 11 öre per kg. Ändringen medför ett visst manufaktureringsskydd för styckat kött med ben. Nämnden avser att med stöd av tidigare bemyndigande genomföra ifrågavarande ändring fr. o. m. den 1 juli 1968.

I fråga om *fläsk* anför jordbruksnämnden att den införselavgift av 262 öre per kg, som f. n. gäller för huvudgruppen styckat fläsk då det inhemska priset befinner sig i ett »normalläge», är högre än det tekniska utbytet vid styckning av hel kropp i och för sig skulle motivera. Detta förhållande kan också uttryckas så, att det finns ett visst manufaktureringsskydd inom denna sektor, vilket kan uppskattas till ca 20 öre per kg. Nämnden har i samband med överläggningar med branschorganisationerna jämfört det svenska avgiftssystemet med det avgiftssystem som tillämpas inom EEC och har därvid funnit att systemet i EEC är mera differentierat och att skyddet i förhållande till hel kropp för väsentliga delar av sortimentet är högre än i Sverige.

Vid överläggningarna med branschorganisationerna har dessa framhållit, att de fördelar, som skulle vinnas med en uppdelning av avgifterna efter den modell som tillämpas inom EEC, inte uppvägs av nackdelarna om därmed endast avses att åstadkomma en omfördelning. Man har emellertid funnit, att det ur teknisk synpunkt är befogat med en högre införselavgift för rökt fläsk. Koefficienterna har dock inte ansetts böra höjas lika mycket som inom EEC. Ett tillägg med 10 % har ansetts utgöra ett rimligare mått på det s. k. röksvinnet. Nämnden föreslår därför att för sådant rökt, styckat fläsk, som tulltaxeras under stat. nr 02.06.359, införselavgift skall utgå med 110 % av den avgift, som vid varje tillfälle gäller för annat styckat fläsk än

fötter, huvud, läggår och ej renskrapade ben. Detta motsvarar en höjning i nuläget av 26 öre per kg.

Enligt nuvarande regler utgör införselavgiften för *charkuterivaror* 150 % av det ovägda medeltalet av införselavgifterna för oststyckat nötkött och fläsk. Denna konstruktion innebär att samma avgift utgår för hela sortimentet. I praktiken verkar detta så att gränsskyddet blir prohibitivt för import av lågprisvaror men underlättar import av charkuterivaror av högre kvalitet. Inom EEC, där införselavgifterna f. n. sätts i relation till motsvarande avgift för oststyckat fläsk, förekommer en viss uppdelning av sortimentet i avgiftshänseende. Även om en uppdelning av det slag som tillämpas inom EEC torde vara riktigare ur teknisk synpunkt anser jordbruksnämnden och branschorganisationerna det inte f. n. föreligga tillräckliga skäl att ändra nuvarande regler.

I fråga om *organ och inälvor samt övriga ätbara djurdelar* anför jordbruksnämnden att överenskommelse träffats om att de föreslagna avgiftshöjningarna för styckat kött med 11 öre och för rökt fläsk med 26 öre per kg skall utjämnas genom att införselavgiften sänks för organ och inälvor samt övriga ätbara djurdelar med 85 öre per kg. Sänkningen motiveras av att det är önskvärt att i detta sammanhang undvika att vinst eller förlust uppkommer för jordbruket. Sänkningen innebär, att införselavgiften för denna varugrupp i fortsättningen skall fastställas till 118 % av den ovägda införselavgiften för oststyckat nötkött och fläsk i stället för nuvarande 150 %.

Nämnden har även sett över avgiftsbeläggningen för *köttkonserver*. Nu gällande regler härför föreslås bära tills vidare bibehållas.

Köttrealisationen i april 1967. I särskild skrivelse den 7 november 1967 har jordbruksnämnden redovisat verkningarna av den s. k. köttrealisationen i april 1967. Bakgrunden till denna realisation var det under hösten 1966 rådande överskottet på nötkött. Efter vissa utredningar anbefallde Kungl. Maj:t den 17 februari 1967 jordbruksnämnden att vidta sådana åtgärder att högst 2 500 ton i fryslager befintligt nötkött kunde säljas till nedsatt pris till allmänheten. Kvantiteten motsvarar ca 1 kg per hushåll.

Realisationen föregicks av överläggningar mellan å ena sidan jordbruksnämnden och statens pris- och kartellnämnd och å andra sidan företrädare för Slakteriförbundet, Kooperativa förbundet, Köttbranschens riksförbund och Sveriges livsmedelshandlareförbund. Vid dessa överläggningar enades man om i huvudsak följande.

1) Realisationen borde omfatta en kvantitet av 2 500 ton fryst ungnötkött av de högsta kvalitetsklasserna.

2) Tildelningen av kött skulle kvoteras till skilda köparkategorier.

3) För att få köpa kött till nedsatt pris skulle styckningsföretag samt detaljhandlare, som själv utförde styckning, lämna förbindelse om att föra prisnedsättningen vidare till nästa led. Detaljistföretagen skulle förbinda sig att i reklam och annonsering ange att prisnedsättningen avsåg »reakött».

4) Ingen försäljning skulle ske till allmänna inrättningar eller näringsställen.

5) Frysavdraget för ostyckade kroppar skulle uppgå till 2 kr. per kg.

Berörda organisationer utfärdade rekommendationer till sina medlemmar att solidariskt medverka vid realisationens genomförande och att härvid följa de givna föreskrifterna.

Köttrealisationen började den 6 april och var i stort sett avslutad efter två veckors tid.

Medverkande branschorganisationer samt över huvud taget handeln såsom helhet nedlade ett omfattande och förtjänstfullt arbete för att genomföra försäljningen på det sätt som var avsett. Nämnden påpekar att det är möjligt att eventuella framtida realisationer inte kommer att väcka sådant intresse och få samma anslutning. Erfarenheterna från försäljning av smör till nedsatt pris synes ge belägg för ett sådant uttalande.

Nämnden framhåller att bl. a. på grund av den korta tid, under vilken realisationen pågick, har storleken av den merförsäljning av nötkött, som uppnåddes genom prisnedsättningen, inte varit möjlig att mäta. Även om den realiserade kvantiteten var relativt liten och det extra frysavdraget också ganska litet i förhållande till det avdrag som normalt brukar utgå, bör dock någon merförsäljning ha kommit till stånd. Som redovisas i det följande behövs det inte så stor merförsäljning för att uppväga det extra frysavdrag som utgick under realisationen.

Svårigheterna att mäta konsumtionsförändringarna medverkar också till att bedömningen av realisationens verkningar ur producentsynpunkt blir osäker. Under förarbetena till realisationen uttrycktes från olika håll farhågor för att denna visserligen skulle medverka till en omsättning av frys-lagrat kött, men att detta i sin tur skulle inkräkta på försäljningen av färskt kött och att nettoeffekten sålunda skulle bli en nyinlagring av motsvarande kvantiteter. Vidare skulle försäljningen kunna gå ut över konsumtionen av fläsk och andra animala livsmedel, t. ex. broiler.

Nämnden framhåller att några negativa effekter på försäljningen av fläsk emellertid inte kan konstateras. Ej heller har några kostnader uppstått, som kan sättas i samband med en nyinlagring av nötkött. För den kvantitet fryst nötkött om 2 500 ton, som realiserades, utgick ett frysavdrag som var 75 öre per kg högre än det normala på 1:25 kr. per kg. Det »extra» avdraget om 75 öre per kg motsvarar ett belopp av 1 875 000 kr. Nämnden framhåller att, om realisationen inte skulle ha kommit till stånd, hade lagret kanske måst avsättas till ett frysavdrag som varit större än 1:25 kr. per kg. Sålunda ansåg sig Slakteriförbundet böra sätta ett frysavdrag av 1:50 kr. för ungnötkött under tiden 18 juni—5 juli år 1967. Merkostnaden utgör vid ett avdrag av denna storlek 1 225 000 kr. Mot nu anförda kostnader bör ställas de besparingar som kan ha uppstått därigenom att en merförsäljning av nötkött uppnåddes på hemmamarknaden. Denna merförsäljning representerar så-

lunda kvantiteter, som annars hade måst exporteras. Kostnaden härför för Svensk kött-handels regleringskassa kan uppskattas till något över 4 kr. per kg. Vid 75 öres extra frysavdrag beräknas balans nås mellan kostnader och besparingar vid en merförsäljning av ca 460 ton och vid 50 öres frysavdrag vid ca 300 ton.

Prisutjämning för flytande äggalbumin

Enligt beslut vid 1962 års riksdag (prop. 95, JoU 10, rskr 199) tillämpas för torkat äggalbumin ett prisregleringssystem som innebär att införselavgiften begränsats till ett fast manufaktureringsskydd, vilket betraktas som bastull och sålunda nu helt avtrappats gentemot EFTA-länderna. Vidare sker prisutjämning genom att äggtorkningsindustrin får ett visst bidrag för de kvantiteter ägg, som går åt för att framställa torkat äggalbumin för hemmamarknadens behov och som köps in från medlemmar i Sveriges export- och importförening för ägg. Bidrag utgår med belopp som bestäms av jordbruksnämnden, dock att bidraget inte får överstiga 50 % av införselavgiften för ägg i skal vid inköpstillfället. Prisutjämnningen har efter årliga beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen bekostats av införselavgiftsmedel, som inflyter utöver vad som disponeras för den egentliga, löpande prisregleringsverksamheten. Någon prisutjämning för flytande äggalbumin har inte behövt ske då import av varan för human konsumtion varit förbjuden av sanitära skäl.

Förhållandena på äggalbuminmarknaden har nu förändrats genom att veterinärstyrelsen sedan någon tid medgett import av pastöriserad, flytande äggvita. Under tiden september—december 1967 infördes 203 ton, medan importen för hela år 1965 uppgick till 18 ton. Under år 1966 skedde inte någon import av varan.

Gränsskydd för flytande äggvita förekommer numera endast vid import från länder utanför EFTA. Införselavgiften är 1 kr. per kg. Importen under år 1967 kom uteslutande från EFTA-länder.

Flytande äggalbumin används som råvara huvudsakligen inom bageriindustrin. Den årliga tillverkningen inom landet omfattar ca 300 ton varför importen under 1967 måste anses vara förhållandevis stor.

Med hänsyn till den ändrade situationen föreslår nämnden att prisutjämning för flytande äggalbumin införs efter samma modell som redan gäller i fråga om prisutjämning för torkat äggalbumin.

Nämnden har erfarit, att veterinärstyrelsen inom kort kommer att kräva obligatorisk pastörisering av flytande äggalbumin. Med hänsyn härtill finner nämnden att som villkor för prisutjämnningen bör föreskrivas, att varan skall vara pastöriserad efter en av veterinärstyrelsen godkänd metod. Om ett sådant villkor sätts upp, blir det sannolikt högst ett tiotal äggpackerier och andra företag, som kan komma att medges prisutjämning.

Nämnden, som har samrått med kommerskollegium, hemställer om be- myndigande att fr. o. m. den 1 juli 1968 av införselavgiftsmedel utanför normalramen få lämna prisutjämning för ägg, som används för att fram- ställa flytande äggalbumin för hemmamarknadens behov. Prisutjämnigen föreslås få uppgå till högst 50 % av införselavgiften för ägg i skal.

Användning av införsel- och regleringsavgiftsmedel, m. m.

EFTA-ersättning regleringsåret 1966/67. Jordbruksnämnden har under- sökt om förluster och inkomstbortfall har uppstått för jordbruket under regleringsåret 1966/67 till följd av EFTA-konventionen. Nämnden framhål- ler, att jordbruket inom normalramen av införselavgiftsmedel bekostat pris- utjämning för dextrin o. d. med anledning av EFTA med 7 703 655 kr. Enligt nämndens uppfattning bör jordbruket få gottgörelse för dessa kostnader genom att beloppet återförs till de för stärkelseregleringen avsedda reglerings- medlen med anlitande av den 31 augusti 1967 kvarstående införselavgifts- medel utanför normalramen. Till prisutjämning för äggalbumin och för kärnbindemedel har använts 1 141 393: 40 kr. resp. 417 888 kr. Dessa belopp har preliminärt bekostats med införselavgiftsmedel utanför normalramen för regleringsåret 1966/67. Någon förlust för jordbruket redovisas sålunda inte.

Något nämnvärt inkomstbortfall beroende på avsättningsminskning för jordbruksråvaror till följd av att gränsskyddet minskats mot EFTA synes enligt nämnden inte kunna påvisas.

Användningen av införselavgiftsmedel för regleringsåren 1966/67 och 1967/68. Fr. o. m. regleringsåret 1967/68, som omfattar 10-månadersperi- oden september—juni, motsvaras det tidigare begreppet »införselavgiftsme- del» dels av inkomster av införselavgifter för andra varor än fettvaror, dels av inkomster av fettvaruavgifter, dvs. avgifterna för importerade fettvaror och för fett, oljor och fettsyror, som tillverkas av annan råvara än svenskt oljeväxtfrö. Statens jordbruksnämnd redovisar dessa båda typer av inkomster under beteckningen »införselavgiftsmedel m. m.». Nämnden redovisar reviderade beräkningar av inkomsterna av införselavgiftsmedel m. m. för regleringsåret 1967/68 (med undantag av införselavgifter för sockerregle- ringsvaror). Beräkningarna bygger på de avgiftssatser som hittills gällt un- der regleringsåret. Jämfört med de uppskattningar av motsvarande avgifts- inkomster för samma regleringsår, som redovisades av jordbrukspriskom- mittén i prop. 1967: 95, innebär beräkningen en höjning av inkomsten från 250 milj. kr. till 273,1 milj. kr. Ökningen hänger samman med att avgifts- satserna höjts för vissa fodermedel och med att importkvantiteterna för bl. a. majs, ostyckat nötkött och fettvaror beräknas öka. Den huvudsakliga medelsdispositionen såsom den redovisas av jordbruksnämnden framgår av följande tabell.

	1966/67	1967/68
	1 000 kr.	prel. 1 000 kr.
<i>Inkomster</i>		
Från föregående regleringsår kvarstående införselavgifter och räntor	42 464	42 754
Under regleringsåret influtna införselavgifter	284 953	273 117
Vissa ränteinkomster	3 050	3 060
Summa inkomster	330 467	318 931
<i>Utgifter</i>		
a) Av medel inom resp. regleringsårs normalram		
Svensk spannmålshandel	13 800	52 000
Sveriges stärkelseproducenters förening:		
införselavgifter för stärkelse	2 300	} 18 000
« « potatis	1 500	
Sveriges oljeväxtintressenter	29 000	46 000
Svenska mejeriernas riksförening	42 000	² 41 500
Svensk kötthandel	47 400	42 000
Sveriges export- och importförening för ägg	1 900	14 200
Svensk kötthandel		
Sveriges export- och importförening för ägg	} 22 100	—
Svenska mejeriernas riksförening		
Summa	160 000	203 700
b) Av under resp. regleringsår utanför normalramen inflytande medel		
Sveriges potatisodlares riksförbund	1 000	833
Svensk matpotatiskontroll	150	125
Sveriges utsädesförening	65	—
Statens jordbruksnämnd för konsumtionsmjölkskontroll	—	50
Veterinärstyrelsen	62	150
Prisutjämning på torkat äggalbumin	1 141	1 400
Prisutjämning på kärnbindemedel	418	400
Bidrag för avsättning av brödsäd	34 023	25 995
Avgifter för fodermedel	38 896	—
För sänkning av priset på mjölk	25 000	20 800
Summa	100 755	49 753
c) Av medelsöverskott från tidigare regleringsår		
Jordfonden	20 000	10 000
EFTA-förluster	5 189	7 704
Del av utbetalning till Danmark	1 769	25 000
Summa	26 958	42 704
Summa utgifter	287 713	296 157

¹ Överförs till Stärkelse- och bränneriintressenter, ekonomisk förening.

² Överförs till Föreningen för mejeriprodukter, ekonomisk förening.

	1966/67	1967/68 prel.
Saldo vid utgången av regleringsåret	1 000 kr.	1 000 kr.
På överskottskonto	36 685	16 372
På konto för särskild införselavgift för brödsäd.....	6 069	6 402

För användningen av införselavgiftsmedel m. m. med undantag av medel, som inflyter för varor under sockerregleringen, gäller för regleringsåret 1967/68 att medlen intill ett sammanlagt belopp av 152,7 milj. kr. i mån av behov förs över till de olika regleringsföreningarna på jordbrukets område. I detta belopp räknas in införselavgifter för fodermedel till ett belopp av 18 milj. kr. Jordbruket tillgodoförs därjämte sådana införselavgifter för fodermedel, preliminärt beräknade till 31 milj. kr., vilka inflyter utöver nämnda belopp. Tillhoppa skall sålunda ett beräknat belopp av 183,7 milj. kr., av nämnden betecknat normalram, överförs till regleringsföreningarna för att enligt en av 1967 års riksdag beslutad preliminär fördelningsplan användas enligt hittillsvarande grunder. Härutöver skall enligt nämnden liksom hittills föreningen Svensk spannmålshandel tillföras införselavgifter för sådan brödsäd, som importeras i utbyte mot svensk brödsäd, vilken exporteras till följd av kvalitativa brister eller måste användas till foder.

Den reviderade beräkningen av införselavgifterna för fodermedel för regleringsåret 1967/68 visar, att dessa med ca 20 milj. kr. kommer att överstiga det tidigare antagna totalbeloppet av 49 (18 + 31) milj. kr. Med anledning härav har jordbruksnämnden, enligt vad som har förutsatts i prop. 1967: 95, i samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen, jämkat den preliminära fördelningsplanen mellan de olika regleringsområdena enligt följande tabell.

	fördelning 1967/68 milj. kr.
<i>Fördelas till:</i>	
Svensk spannmålshandel	152,0
Sveriges oljeväxtintressenter	46,0
Stärkelse- och bränneriintressenter	8,0
Föreningen för mejeriprodukter	241,5
Svensk kötthandel	42,0
Sveriges export- och importförening för ägg	14,2
Reserv till jordbruksnämndens förfogande	—
Summa kr.	3203,7

¹ Därav 13,5 milj. kr. från beräknade ytterligare foderavgiftsmedel.

² Därav 6,5 milj. kr. från beräknade ytterligare foderavgiftsmedel.

³ Därav beräknade ytterligare foderavgiftsmedel 20,0 milj. kr.

Definitiv fördelningsplan kan fastställas först efter utgången av regleringsåret 1967/68, då de verkliga införselavgifterna för fodermedel är kända.

Jordbruksnämnden har med stöd av beslut vid 1967 års riksdag utgått från att av sådana införselavgiftsmedel m. m., som under regleringsåret 1967/68 inflyter *utöver* normalramen, skall få användas dels 20,8 milj. kr. för att sänka partipriset på konsumtionsmjölk, dels 833 000 kr. till Sveriges potatisodlares riksförbund för att effektivisera matpotatisodlingen m. m., dels erforderliga belopp för prisutjämnningen på torkat äggalbumin och på kärnbindemedel, dels 125 000 kr. till Svensk Matpotatiskontroll (SMAK) för upplysningsverksamhet, dels högst 30 000 kr. för att täcka veterinärstyrelsens kostnader för importkontroll av animala livsmedel, dels högst 120 000 kr. för att täcka veterinärstyrelsens utgifter för de statliga kostnaderna för pastöriseringskontrollen och dels 50 000 kr. för den kontroll av konsumtionsmjölk, som ankommer på jordbruksnämnden.

Jordbruksnämnden har vidare bemyndigats att under regleringsåret 1967/68 intill ett belopp av 1 milj. kr. besluta om användningen av vissa införselavgiftsmedel och andra regleringsmedel till upplysningsverksamhet inom regleringsföreningarnas verksamhetsområde.

Beräknad storlek och huvudsaklig disposition av införselavgiftsmedlen m. m. för regleringsåret 1968/69. Storleken av de medel, som flyter in genom införselavgifterna m. m. under regleringsåret 1968/69, blir beroende bl. a. av de ändringar av avgiftssatserna som skall företas i juni 1968. Nämndens prognoser om avgiftsmedlens storlek under nästa regleringsår inskränker sig därför till en beräkning av storleken av de rörliga fodermedelsavgifterna och en bedömning av totalbeloppet av samtliga hithörande avgiftsmedel. Nämnden beräknar att fodermedelsavgifterna med omkring 23 milj. kr. kommer att överstiga det belopp på sammanlagt 59 milj. kr., som förutsattes enligt prop. 1967: 95. Totalbeloppet för införselavgiftsmedel m. m. under regleringsåret 1968/69 kommer enligt nämndens bedömning i varje fall inte att underskrida det för innevarande regleringsår beräknade totalbeloppet omräknat för en period av 12 månader.

Rambeloppet för regleringsåret 1968/69 har enligt prop. 1967: 95 beräknats till 220,7 milj. kr. Nämnden anför, att därvid torde ha förutsatts att sockeravgiftsmedlen liksom nu skall tillföras sockerregleringsfonden utanför normalramen och att Svensk spannmålshandel liksom hittills, utöver medel inom ramen, skall tillföras införselavgifterna för viss utbytesimport av brödsäd. Med den beräknade ökningen av fodermedelsavgifterna på 23 milj. kr. innebär detta enligt nämndens mening att normalramen för regleringsåret 1968/69 kommer att uppgå till 243,7 milj. kr.

Vid överläggningarna har enighet nåtts om att det nyss angivna rambeloppet skall fördelas på följande sätt mellan de olika regleringsföreningarna.

preliminär för-
delning 1968/69
milj. kr.*Fördelas till:*

Svensk spannmålshandel	163,1
Sveriges oljeväxtintressenter	55,0
Stärkelse- och bränneriintressenter	9,5
Föreningen för mejeriprodukter	249,1
Svensk kötthandel	50,0
Sveriges export- och importförening för ägg	17,0
Reserv till jordbruksnämndens förfogande	—
Summa kr.	³ 243,7

Framställningar om tilldelning för regleringsåret 1968/69 av införselavgiftsmedel m. m. utöver normalramen har kommit in till jordbruksnämnden från veterinärstyrelsen och från Svensk Matpotatiskontroll, SMAK. Med anledning av dessa framställningar och i överensstämmelse med beslut som gäller för innevarande regleringsår eller redan har beslutats eller har föreslagits för regleringsåret 1968/69, hemställer jordbruksnämnden att av införselavgiftsmedel utanför normalramen få bestrida utgifter till olika ändamål enligt följande.

	milj. kr.
Till Föreningen för mejeriprodukter för att sänka partipriset på konsumtionsmjölk	25,0
Till Sveriges potatisodlares riksförbund för att effektivisera matpotatisodlingen m. m.	1,0
Till SMAK för upplysningsverksamhet	0,15
Till veterinärstyrelsen för att täcka kostnader för importkontroll av animala livsmedel	0,03
Till veterinärstyrelsen för att täcka kostnader för pastöriseringskontrollen	0,12
Till jordbruksnämndens konsumtionsmjölkskontroll	0,05
Summa kr.	<u>26,35</u>

I fråga om prisutjämning för äggalbumin och kärnbindemedel liksom utbetalningar till Danmark enligt avtal inom ramen för EFTA förutsätter nämnden att erforderliga belopp skall ställas till förfogande.

Enligt överenskommelse med de två delegationerna föreslår jordbruksnämnden vidare att prisregleringsföreningarna av införselavgiftsmedel m. m.

¹ Därav 15,9 milj. kr. från beräknade ytterligare foderavgiftsmedel.

² Därav 7,1 milj. kr. från beräknade ytterligare foderavgiftsmedel.

³ Därav beräknade ytterligare foderavgiftsmedel 23,0 milj. kr.

inom normalramen och av andra regleringsmedel på jordbrukets område skall efter nämndens medgivande för upplysningsverksamhet inom föreningarnas områden under nästa regleringsår få disponera ett från 1 milj. till 2 milj. kr. höjt totalbelopp. Av höjningen förutsätts ett belopp av 150 000 kr., efter närmare anvisningar från jordbruksnämnden, få användas för fortsatt utveckling av odlingen av matpotatis för konservering.

I fråga om användningen under regleringsåret 1968/69 av interna regleringsavgifter inom jordbruket och av motsvarande kompensationsavgifter föreslår jordbruksnämnden inte någon ändring. Nämnden hemställer, att de bemyndiganden, som nämnden fått för innevarande regleringsår, utan ändring förlängs att gälla under nästa regleringsår.

Jordbruksnämnden erinrar vidare om att regleringsavgiften för fettvaror avskaffats med utgången av augusti 1967. Med anledning härav kommer på motsvarande inkomstpost på riksstaten inte att inflyta annat än regleringsavgifter för tiden före den 1 september. Dessa avgifter har beräknats till 7,8 milj. kr. Mot denna tillgång står dels eftersläpande utgifter för regleringsbidrag och prisnedsättningar, vilka beräknas uppgå till sammanlagt 9,8 milj. kr., dels utbetalningar till danska lantbruksministeriet på sammanlagt 25 milj. kr. På inkomstposten i fråga kan därför beräknas komma att föreligga en brist av $7,8 - (9,8 + 25) = 27$ milj. kr. Med hänvisning till uttalande i prop. 1967: 95 om att utbetalningarna till Danmark skall kunna täckas av vissa kvarstående tidigare införselavgiftsmedel påpekar jordbruksnämnden att av införselavgifterna för regleringsåret 1965/66 kvarstår en odisponerad behållning av 16,7 milj. kr. och av införselavgifterna inklusive ränteinkomster för regleringsåret 1966/67 en odisponerad behållning av 22,7 milj. kr.

Konjunkturutjämningsfonderna. Jordbruksnämnden tar därefter upp frågor om konjunkturutjämningsfonder för de båda nybildade regleringsföreningarna för fabrikspotatis och mejeriprodukter.

Nämnden erinrar om att i jordbrukskommitténs förslag angående reglering på fabrikspotatisområdet ingick att potatisodlingens konjunkturutjämningsfond skulle föras över till en nybildad regleringsförening. Denna skulle överta i stort sett de arbetsuppgifter som tidigare hade vilat på Sveriges stärkelseproducenters förening. Förslaget bifölls av Kungl. Maj:t och riksdagen (prop. 1967: 95).

Nämnden meddelar att den åsyftade nya regleringsföreningen numera har trätt i verksamhet under namnet Stärkelse- och bränneriintressenter, ekonomisk förening. Mellan denna intressentförening å ena sidan och jordbruksnämnden för staten å andra sidan har — under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande — träffats avtal om att inrätta en stiftelse, benämnd *Fabrikspotatisodlingens konjunkturutjämningsfond*, med ändamål att mellan olika år utjämna vinster och förluster i intressentföreningens verksamhet. I anslutning härtill har, likaledes under förutsättning av Kungl. Maj:ts

godkännande, mellan jordbruksnämnden, intressentföreningen, Sveriges stärkelseproducenters förening u. p. a. och Sveriges bränneriidkareförening — de båda sistnämnda föreningarna i egenskap av grundare på sin tid av stiftelsen Potatisodlingens konjunkturutmjänningsfond — avtalats att samtliga tillgångar per den 1 oktober 1967 i sistnämnda stiftelse skall föras över till den nybildade stiftelsen Fabrikspotatisodlingens konjunkturutmjänningsfond, att den nybildade stiftelsen härvid skall överta stiftelsen Potatisodlingens konjunkturutmjänningsfonds samtliga skulder och förpliktelser per nämnda dag samt att sistnämnda stiftelse härvid upphör. Enligt föreliggande beräkningar utgör nettobehållningen den 1 oktober 1967 i stiftelsen Potatisodlingens konjunkturutmjänningsfond omkring 20,4 milj. kr.

En förutsättning för avtalet har varit att överföringen av medel från den avvecklade stiftelsen till den nya kan ske utan skattekonsekvenser samt att för den nya stiftelsen skall gälla samma beskattningsregler som gäller för övriga stiftelser inom jordbrukets och fiskets prisregleringsföreningar enligt förordningen den 19 februari 1954 (nr 71) om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för belopp som tillförts vissa för prisreglering bildade stiftelser, m. m.

På mjölkregleringens område innebar 1967 års riksdagsbeslut bl. a. att en särskild regleringsförening för mjölk och andra mejeriprodukter borde bildas, varvid de uppgifter som Svenska mejeriernas riksförening hittills haft om hand inom den statliga marknadsregleringen på området skulle flyttas över på den nya föreningen i den mån de ej lämpligen borde ankomma på jordbruksnämnden. I samband härmed skulle behållningen i den av Svenska mejeriernas riksförening förvaltade regleringskassan för mjölk föras över till en stiftelse för utjämning av regleringsföreningens årsresultat. För regleringsföreningens avsättningar till konjunkturutmjänningsfonden skulle gälla samma regler som för jordbrukets regleringsföreningar i övrigt gäller enligt förordningen 1954: 71. Vidare angavs att beslut om skattefrihet skulle anstå till dess att regleringsföreningen konstituerats och stiftelseurkund blivit upprättad för konjunkturutmjänningsfonden.

Nämnden meddelar att mellan den nybildade regleringsföreningen, Föreningen för mejeriprodukter, ekonomisk förening, å ena sidan, och jordbruksnämnden för Kungl. Maj:t och staten, å andra sidan, har numera — under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande — träffats avtal om inrättande av en stiftelse benämnd *Konjunkturutmjänningsfonden för mejeriprodukter* med ändamål att mellan olika år utjämna vinster och förluster i föreningens verksamhet. Avtalet innebär bl. a. att stiftelsen såsom grundkapital tillförs den enligt senast verkställt bokslut redovisade behållningen i regleringskassan för mjölk. Denna behållning utgör ca 44,3 milj. kr. Stiftelseurkund för den nya fonden har samtidigt upprättats.

Liksom i fråga om konjunkturutmjänningsfonden för fabrikspotatis har en förutsättning för åtgärderna varit att överföringen från regleringskassan

till stiftelsen kan ske utan skattekonsekvenser och att för den nya stiftelsen kommer att gälla samma beskattningsregler som för andra dylika stiftelser enligt förordningen 1954: 71.

Jordbruksnämnden hemställer att Kungl. Maj:t godkänner de nämnda avtalen om de nya konjunkturutjämningsfonderna samt föreslår att förordning utfärdas om sådan ändring av förordningen den 19 februari 1954 (nr 71) om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för belopp som tillförts vissa stiftelser m. m., att förordningen blir tillämplig på de nya fonderna.

Skydd för odlingen av vallväxtfrö

Statens jordbruksnämnd och lantbruksstyrelsen har den 24 januari 1968 överlämnat gemensam skrivelse med förslag till ökat skydd för den inhemska odlingen av vallväxtfrö. I skrivelsen anförs bl. a. följande.

Den totala skördade arealen vallfrö år 1966 uppgick till inemot 28 000 ha. Timotejfrö och rödklöverfrö, som är de stora frösörterna, odlas i huvudsak i Mellansverige samt i Östergötland, medan vitklöver, rajgräs, rödsvingel m. fl. grässlager odlas huvudsakligen i Skåne.

Fröarealernas och fröskördarnas storlek har under perioden 1958—1966 varierat inom vida gränser. Totalarealen och totalskörden har successivt sjunkit. Under de senaste åren har totalarealen inte uppgått till mer än ungefär hälften av arealen i slutet av 1950-talet samtidigt som totalskörden legat vid storleksordningen 2/3 eller mindre. Arealerna av slåttervall och betesvall har minskat under senare år vilket varit starkt bidragande orsak till att utsädesbehovet sedan 1958 gått ned med 45—50 %. — Den nuvarande vallfröarealen uppgår till sammanlagt 20 000—25 000 ha och torde i stort sett vara tillräcklig för att täcka landets behov av vallutsäde.

Utrikeshandeln med vallfrö har fram till skördeåret 1963 karakteriserats av fortlöpande exportöverskott som därefter förbytts i importöverskott. Under säsongen 1965/66 uppgick importöverskottet till inte mindre än 1 600 ton, dvs. avsevärt mer än exportöverskottet under flertalet av de tidigare säsongerna.

Exporten har huvudsakligen omfattat timotej och klöver. Fram till säsongen 1963/64 svarade timotej för ca 75 % av den totala årliga exporten på vanligen 1 500—2 000 ton. År 1965/66, då totalexporten var mindre än hälften av den normala, svarade timotej däremot endast för ca 50 %. Främsta orsaken till timotejexportens tillbakagång är konkurrens från Canada på den brittiska marknaden.

Importen av vallfrö uppgick fram till säsongen 1963/64 till mellan ca 700 och 1 000 ton per år och har därefter i stort sett fördubblats.

Den inhemska årsförbrukningen av vallfrö utgör f. n. ca 10 000 ton vilket är ca 2 000 ton mindre än i början av 1960-talet. Minskningen är särskilt

markant beträffande timotej och klöver. Å andra sidan har förbrukningen av diverse andra fröslag i stort sett ökat med ca 50 % från slutet av 1950-talet. Åtgången av fröslag för grönytor beräknas vara 3 000—3 500 ton per år.

Trots större variationer i avkastningen ansågs vallfröodlingen fram till år 1958 vara mera lönsam än spannmålsodlingen medan förhållandet därefter varit det motsatta. I ekonomiskt avseende kan vallfröodlingen enligt ämbetsverkens mening knappast framstå som särskilt lockande i jämförelse med odling av spannmål och oljeväxter. Om odlingen av vallfrö inte kan göras mera lönsam måste man räkna med att den nuvarande vallfröarealen successivt kommer att utnyttjas för produktion av spannmål och oljeväxter varigenom den svenska vallfröodlingen så småningom kan komma att helt försvinna.

Som bidragande orsaker till den minskade lönsamheten för vallfröodlingen i Sverige nämner ämbetsverken den ökade internationella handeln med frö till låga priser samt det höga kostnadsläget i Sverige. Som en följd av det ökade utbudet på världsmarknaden av vallutsäden har allt flera länder ansett det nödvändigt att skydda sin inhemska odling av vallfröer. Som exempel nämns att enligt EEC:s gemensamma tulltaxa gräsfröer är belagda med en tull av 8 % och vitklöver med 5 %. Storbritannien tar ut en värdetull om 10 % för vallfrö från andra stater än samväldesländerna — alltså även EFTA-länderna. Norge och Finland har system med licenstvång, som ger såväl kvalitativt som kvantitativt skydd åt den inhemska fröodlingen. I Sverige finns endast en kvalitativ reglering av importen av frö.

Ämbetsverken redovisar därefter olika skäl för att en vallfröodling bör vidmakthållas i Sverige. Det är angeläget att ha kvar en inhemsk växtförädling av vallväxter med anpassning till bl. a. de klimatiska förhållandena i Sverige. Möjligheterna att med någon större framgång och till rimliga kostnader beredskapslagra tillräckliga kvantiteter ter sig av olika skäl inte särskilt goda varför också beredskapsskäl talar för att en inhemsk vallfröodling bör vidmakthållas. I ett avspärrningsläge skulle bristande tillgång på godtagbart vallutsäde kunna få allvarliga konsekvenser för vallodlingen och därmed också för animalieproduktionen.

Ett ytterligare skäl för att ha kvar vallfröodlingen är att ett bortfall sannolikt skulle leda till att de arealer som nu besås med vallfrö kommer att besås med i första hand stråsäd eller oljeväxter. Eftersom Sverige under överskådlig framtid torde komma att ha kostnadskrävande exportöverskott av spannmål och oljeväxter, bör en ökning av arealerna av dessa grödor undvikas. Vallfröodlingen har vidare betydelse både ur växtföljdsynpunkt och med hänsyn till arbetsfördelningen under vegetationsperioden i jordbruket.

Ämbetsverken har mot bakgrund av vad nu anförts övervägt olika former av stöd åt vallfröodlingen. De föreslår att den svenska vallfröodlingen stöd-

jes på samma sätt som andra jordbruksprodukter, dvs. genom att ta ut införselavgift och regleringsavgift så att pristillägg samt export- och lagringsstöd kan ges. Vidare bör statsplombering ske av all i landet marknadsförd frövara. Kostnaderna för stödet, som föreslås begränsat till kontraktsbundna odlingar på en för varje år ungefärligen bestämd areal, uppskattas bli av storleksordningen 4 milj. kr. per år. Stödet till vallfröodlingen föreslås organiserat enligt följande.

Allt vallfrö som marknadsförs i Sverige skall vara statsplomberat. Vid import av timotej, rödklöver, alsikeklöver, hundäxing, ängssvingel, rajgräs och foderlost, i den mån de inte områdesbehandlas enligt EFTA-konventionen, skall utgå införselavgift. Avgiften bör utgå med viss procent av varans importpris.

På allt vallfrö, som marknadsförs i Sverige, uttas en särskild prisregleringsavgift. Denna avgift, som är att jämställa med övriga interna avgifter inom jordbruksregleringen, uppbärs i samma ordning som växtförädlingsavgifterna och inlevereras till statens jordbruksnämnd. Till att börja med bör avgiften inte sättas högre än 25 öre per kg.

En särskild regleringsförening bildas för vallfrö. Denna sammankopplas administrativt och organisatoriskt med Sveriges oljeväxtintressenter eller Svensk spannmålshandel. I god tid före sådden tar regleringsföreningen upp överläggningar med Sveriges fröodlareförbund och handeln för att fastställa det beräknade behovet av utsäde av olika slag. Sedan jordbruksnämnden efter samråd med lantbruksstyrelsen med ledning av sålunda insamlade uppgifter fastställt den ungefärliga areal på vilken odling bör stödjas inbjuds till kontraktsteckning genom handeln. Efter utgången av tiden för kontraktsteckningen skall handeln anmäla kontraktsbunden areal till regleringsföreningen.

Uppstår på grund av årsmånsvariation överskott av visst eller vissa fröslag skall regleringsföreningen inom ramen av tillgängliga medel lämna export- eller lagringsbidrag för att avlägsna överskottet från marknaden.

Uppnås inte erforderlig odling av visst eller vissa fröslag på annat sätt skall regleringsföreningen inom ramen av tillgängliga medel stödja en produktion, som högst svarar mot det inhemska behovet. Stödet lämnas i dylika fall i form av ett pristillägg till det marknadsmässigt avvägda pris, som köparen enligt odlingskontrakt förbundit sig betala odlaren. Stöd i form av pristillägg och export- eller lagringsbidrag utgår endast för frövara, som producerats enligt odlingskontrakt.

Det kan antas, att de medel, som enligt vad nyss sagts skall tas ut genom införsel- och regleringsavgifter, inte kommer att förslå till att fullgöra det här skisserade stödet åt vallfröodlingen. På grund härav bör vid de årliga överläggningarna med jordbrukets förhandlingsdelegation och jordbruksnämndens konsumentdelegation angående jordbruksprisregleringen under det kommande året medel för stöd åt vallfröodlingen kunna avdelas av in-

förselavgifter som ligger inom det s. k. rambeloppet. Härvid bör i första hand sådana medel tas i anspråk, som influtit genom spannmåls- och oljeväxtregleringarna.

För att genomföra förslaget krävs ändring av förordningen den 26 april 1967 om obligatorisk statsplombering av utsädesvara och om växtförädlingsavgift samt förordningen den 9 juni 1967 med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område.

Efter remiss har yttranden över lantbruksstyrelsens och jordbruksnämndens förslag avgetts av riksrevisionsverket, generaltullstyrelsen, kommerskollegium, styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF), Svensk spannmålshandel, ekonomisk förening, Sveriges oljeväxtintressenter, förening u. p. a., Svenska lantmännens riksförbund, Sveriges fröodlareförbund, Sveriges fröhandlareförening, Sveriges fröengrossistförening, Svenska fodermedels- och spannmålshandlareföreningen, Kooperativa Förbundet, Allmänna Svenska Utsädes AB (Svalövsbolaget), W. Weibull AB, Sveriges utsädesförening samt J. E. Ohlsens Enke AB.

Sveriges lantbruksförbund och Svenska lantmännens riksförbund har avgett gemensamt yttrande.

Samtliga remissinstanser med undantag av fyra ansluter sig till huvudragen i lantbruksstyrelsens och statens jordbruksnämnds förslag till skydd för den svenska odlingen av vallväxtfrö. Bland de fyra instanserna som anmäler erinringar mot förslaget är *kommerskollegium* som anför att åtgärder innebärande ökad protektionism i dagens läge ter sig betänkliga ur allmän handelspolitisk synpunkt. *Generaltullstyrelsen* anser stöd till odlingen av vallväxtfröer i första hand bör ges genom att tullbelägga den del av importen där tullbindningar inte finns enligt GATT. Skydd för sådan odling av fröer som inte krävs av beredskapsskäl bör undvikas liksom odlingsstöd som kan ge anledning till exportstöd. *Sveriges fröengrossistförening* anser de föreslagna åtgärderna otillräckliga och vill för den skull inte tillstyrka förslaget. Föreningen hemställer att frågan utreds på nytt. Ej heller *Svenska fodermedels- och spannmålshandlareföreningen* finner att det framlagda förslaget kan läggas till grund för en reglering. Föreningen föreslår därför att frågan tas upp till förnyad och allsidig utredning.

RLF tillstyrker i princip förslaget om stöd för fröodlingen men förutsätter att frågan om fröstödet blir föremål för överläggningar i vanlig ordning mellan staten och jordbrukets organisationer eftersom den i hög grad berör jordbruksregleringen.

Förslaget att allt vallfrö som marknadsförs i Sverige skall vara statstplomberat möter vissa erinringar. *RLF* framhåller att den obligatoriska statsplomberingen inte bör avse partier som köps och säljs mellan granar. *Sveriges fröhandlareförening* och *J. E. Ohlsens Enke AB* hävdar att det måste stå helt klart att statsplombering kan ske av alla aktuella fröslag.

Främst gräsmattegräsen som hittills i detta sammanhang fallit under begreppet vallväxter har kunnat statsplomberas endast om de samtidigt varit användbara för jordbruksändamål. Fröhandlareföreningen anser att innan möjligheter skapats att ta in gräsmattefrö på rikssortlistan kan kravet på obligatorisk statsplombering inte ställas. *Sveriges utsädesförening* ansluter sig till tanken på obligatorisk statsplombering men föreslår att förslaget kompletteras med en bestämmelse om att allt plomberat vallfrö även skall vara sortbetecknat.

Den av ämbetsverken föreslagna importavgiften för vissa fröslag, som inte åtnjuter områdesbehandling enligt EFTA-konventionen samt regleringsavgiften för allt vallfrö som marknadsförs i Sverige, behandlas av några remissinstanser. *Kommerskollegium* konstaterar att införselavgiften enligt förslaget innebär en EFTA-preferens. Såsom nämnts i det föregående har *generaltullstyrelsen* anfört att man i första hand bör överväga att tullbelägga sådana frövaror där tullfriheten inte är bunden i GATT. *Svensk spannmålshandel* anser att införselavgifterna bör fastställas till visst belopp av importpriset. *Sveriges fröengrossistförening* framhåller att en införselavgift, hur högt den än sätts, blir ett slag i luften om exempelvis brittiska och danska fröodlare ges möjlighet att uppföröka och saluföra svenskt frömateriale på samma villkor som kanadensiska fröodlare f. n. åtnjuter. *Svenska fodermedels- och spannmålshandlareföreningen* understryker att verkningarna av en införselavgift — oberoende av dess höjd — blir svårbedömbara genom att avgiften inte kan utgå på import från EFTA. Om garantier inte kan skapas mot att utsädesfrö, som i annat land reproducerats av svenskt stamutsäde, säljs vidare till tredje land finns det risk att odling av främst svenskt timotejfrö flyttas exempelvis till Danmark och England. Det skulle få till följd att införselavgiften i stor utsträckning förfelar sitt syfte. *W. Weibull AB* tillstyrker att importavgift tas ut enligt förslaget men ifrågasätter om det inte är bättre att fastställa importavgiften i örestal. Bolaget påpekar vidare att den föreslagna regleringsavgiften — 25 öre per kg — kan bli en ganska avsevärd belastning på konsumtionspriset, särskilt när det gäller billiga frövaror.

Förslaget att bilda en regleringsförening som administrativt och organisatoriskt sammankopplas med Sveriges oljeväxtintressenter eller Svensk spannmålshandel har tagits upp av sju remissinstanser. Fem av dessa förordar närmast att den nya föreningen knyts till Sveriges oljeväxtintressenter som har erfarenhet av kontraktsodling, medan två instanser föreslår sammankoppling med Svensk spannmålshandel. Såväl sistnämnda förening som Sveriges oljeväxtintressenter har förklarat sig beredda att medverka i den mån det anses önskvärt.

Den kontraktsodling som föreslås ingå som ett element i den tänkta regleringen anser *Sveriges utsädesförening* vara ett lämpligt instrument för att styra produktionen av svenskt vallfrö. Odlingsvillkoren bör av-

vägas så att odlingen i normala fall inte medför någon export. *Svalövsbolaget* förutsätter att den kvalificerade fröhandelns berättigade intressen kommer att beaktas i första hand i fråga om att utforma odlingskontrakt, bestämma odlingsareal och fastställa odlarpriser. *Sveriges fröodlareförbund* förklarar sig berett att aktivt medverka till att få vallfröodlingen organiserad som kontraktsodling. Förberedande åtgärder har redan vidtagits här för. *W. Weibull AB* instämmer helt med ämbetsverkens förslag att endast frö som odlats på kontrakt bör omfattas av regleringsföreningens verksamhet och åtnjuta stöd. Kontraktsteckning bör ske i intim samverkan med regleringsföreningen och handeln. Principen bör vara att fröodling skall ske i de områden där den passar bäst klimatiskt. *Svenska fodermedels- och spannmålshandlareföreningen* har erinringar mot förslaget om kontraktsodling som bas för stödåtgärder, bl. a. av det skälet att det inte klarlagts hur den odlade arealen skall anpassas till den önskade odlingsvolymen. *Sveriges fröengrossistförening* anser den föreslagna konstruktionen med kontraktsodling vara verklighetsfrämmande. Avgörande för vallfröodlingens storlek kommer i praktiken att bli det pris som bestäms för produkten och inte en av myndigheterna fastställd areal.

Lantbruksstyrelsens och jordbruksnämndens förslag om att ge export- och lagringsbidrag för att avsätta överskott av vallväxtfrö samt pristillägg vid risk för otillräcklig produktion har i huvudsak inte mött någon erinran hos remissinstanserna. *Kommerskollegium* pekar på att enligt EFTA-konventionen får subventioner inte förekomma som medför ökning av exporten jämfört med en föregående representativ period så att andra medlemsländers intressen skadas. Även med hänsyn till GATT anses det angeläget att undvika subventioner av den karaktär förslaget innebär.

Departementschefen

I samband med att 1967 års riksdag fastställde allmänna riktlinjer för jordbrukspolitiken fattades även beslut om prisregleringen på jordbrukets produkter under de närmast följande två regleringsåren 1967/68 och 1968/69. I fråga om det sistnämnda året beslöts att de för 1967/68 fastställda införselavgifterna och prisgränserna skulle justeras den 1 juli 1968 enligt en viss metod, om prisutvecklingen under 1967/68 gav anledning härtill. För mjölk och mjölkprodukter fastlades emellertid priserna för 1968/69 helt redan i 1967 års riksdagsbeslut. Socker och sockerbeter var också undantagna såtillvida att i nämnda riksdagsbeslut föreskrevs att endast justeringar som föranleddes av ändringar i grunderna för EEC:s sockerreglering fick vidtas för regleringsåret 1968/69.

Jordbruksnämndens förslag i fråga om *justering av prisnivån den 1 juli 1968* för regleringsåret 1968/69 — för vilket förslag jag redogjort i det före-

gående — har framlagts efter överläggningar med jordbrukets förhandlingsdelegation och jordbruksnämndens konsumentdelegation. I frågor rörande socker och sockerbetor har överläggningar ägt rum med, förutom konsumentdelegationen, företrädare för sockernäringen.

Vid sina beräkningar har jordbruksnämnden funnit att den allmänna prisnivån, mätt med rensad konsumentprisindex, för perioden juli 1967—januari 1968 ökat med 0,45 %. Enligt den av 1967 års riksdag godtagna metodiken beräknas denna uppgång medföra att 17 milj. kr. skall tillföras jordbruket. För tiden februari—maj 1968 väntas en viss ytterligare uppgång i konsumentprisindex, men jordbruksnämnden har ansett att storleken av denna är svårbedömbär. Av denna anledning har nämnden inte funnit det motiverat att nu beräkna det belopp som på grund av förändringar i den allmänna prisnivån kan bli aktuellt att tillföra jordbruket genom justering av införselavgifter och prisgränser den 1 juli 1968. Beräkningen av beloppet liksom dess fördelning på de olika varuslagen föreslås därför av nämnden få äga rum i juni 1968.

Priserna på världsmarknaden har under de hittills gångna månaderna av regleringsåret 1967/68 enligt nämnden fallit avsevärt. I relation till den genomsnittliga nivån under 1966/67 beräknas nedgången för februari 1968 till preliminärt 12 %.

Nedgången i världsmarknadspriserna och dess verkningar på den inhemska producentprisnivån bedöms av nämnden vara av sådan omfattning och varaktighet att verkningarna bör i någon mån dämpas. Nämnden har därför i samförstånd med delegationerna funnit det skäligt att prisnedgången motverkas genom ökat gränsskydd varigenom jordbruket kan tillföras ett belopp av 30 milj. kr. utöver vad som kan följa av förändringen i konsumentprisindex. Nämnden föreslår att fördelningen av detta belopp på olika varugrupper skall — med visst undantag för spannmål — få anstå till juni 1968 och då göras samtidigt med en eventuell justering för den allmänna prisutvecklingen inom landet.

Jag biträder att införselavgifterna justeras uppåt den 1 juli 1968 motsvarande del av nämnden föreslagna beloppet av 30 milj. kr. Detta belopp utgör ca 0,5 % av jordbrukets produktionsvärde. Jag finner mig även böra godta nämndens förslag att storleken av den justering som kan krävas i anledning av den allmänna prisutvecklingen inom landet fastställs senast i juni i år. Detta förslag har godkänts av såväl jordbrukets förhandlingsdelegation som nämndens konsumentdelegation. Frågan om behövliga justeringar av införselavgifter och prisgränser den 1 juli 1968 bör prövas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av statens jordbruksnämnd.

I nu gällande *spannmålsreglering* inlöses brödsädsskörden av föreningen Svensk spannmålshandel på vissa s. k. prisorter. På A-prisorterna får odlarna fullt inlösenpris medan de på B-, C- och D-prisorter får vidkännas ett avdrag om högst 1 kr. per dt.

Som jag förut redovisat har jordbruksnämnden haft i uppdrag att göra en översyn av prisortssystemet för brödsäd. Nämndens förslag innebär en viss anpassning till ändrade lagrings- och utskeppningsförhållanden. Jag finner att förslaget bör godtas. Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden bör få besluta om marknadsmässigt betingade ändringar i fråga om prisort- och stödprissystemet för brödsäd och fodersäd.

Jordbruksnämnden föreslår vidare i samråd med de två delegationerna att det preliminära priset för råg och vete skall fastställas till oförändrat 55 kr. per dt samt att stödpriserna för korn och havre likaledes fastställs till oförändrat 51 resp. 47:50 kr. per dt. Förmalningsavgiften föreslås den 1 juli 1968 bli höjd med minst 2 kr. per dt. Detta innebär att minst ca 12 milj. kr. av den för jordbruket avsedda inkomstförbättringen per den 1 juli 1968 intecknats redan nu. För s. k. kvalitetsvete förutsätts även under nästa regleringsår komma att utgå ett särskilt kvalitetstillägg av 5 kr. per dt. Nämnden föreslår i samråd med de två delegationerna, att införselavgiften för vete den 1 juli 1968 höjs med 1 kr. per dt.

Genom den föreslagna höjningen av förmalningsavgiften med 2 kr. per dt för såväl vete som råg beräknas föreningen Svensk spannmålshandel under nästa regleringsår komma att tillföras minst 12 milj. kr. Härutöver har vissa hittills odisponerade medel inom ramen för de belopp, som får användas för regleringsändamål, reserverats för spannmålsregleringen. Dessa medel beräknas till sammanlagt 22 milj. kr. Genom de sålunda vidtagna åtgärderna beräknas Svensk spannmålshandels konjunkturutmättningsfond, som vid ingången av regleringsåret 1968/69 beräknas vara förbrukad på grund av de stora exportförlusterna regleringsåret 1967/68, komma att få en förstärkning med sammanlagt omkring 34 milj. kr.

Nämnden anser det orealistiskt att förutsätta att konjunkturutmättningsfonden redan under nästkommande regleringsår skall kunna förstärkas så att dess utgående behållning uppgår till 50 milj. kr., vilket belopp förutsatts utgöra ett minimum för att regleringsföreningen skall kunna fullgöra sina marknadsreglerande uppgifter på ett tillfredsställande sätt. Nämnden föreslår därför, att för att finansiera Svensk spannmålshandels exportkostnader under regleringsåret 1968/69 föreningen vid behov skall äga ta upp ett räntelån på högst 30 milj. kr. att återbetalas inom tre år.

Fjolårets exceptionellt stora spannmålsskörd innebar en hård belastning på spannmålsregleringens ekonomi. För att minska exportförlusterna och öka medelstillgången fastställdes de definitiva inlösenpriserna för brödsäd till 55 kr., dvs. 2:50 kr. per dt lägre än vad som preliminärt beslutats. Förmalningsavgifterna höjdes i motsvarande mån. Sett från jordbrukarnas synpunkt kompenenserades emellertid prissänkningen av den större volymen skördad spannmål vilket gjorde att bruttoinkomsterna för spannmål ökade. Trots nu nämnda åtgärder fick hela behållningen i konjunkturutmättningsfonden, 93 milj. kr., tas i anspråk. Mot bakgrund av vad statsmakterna ut-

talat om konjunkturutmätningens storlek bör fonden höjas till avsedd nivå. Jag är i princip ense med nämnden om att denna förstärkning inte kan ske inom loppet av ett regleringsår. Med hänsyn till den starka påfrestning på regleringsekonomi, som en ny stor skörd år 1968 skulle kunna innebära, kan viss tvekan hysas inför den avvägning av spannmålspriserna som nämnden nu föreslagit. Jag vill emellertid understryka att brödsädspriserna endast är preliminära.

Det kan inte uteslutas att behov kan uppkomma att — som jordbruksnämnden föreslagit — låta Svensk spannmålshandel få ta upp ett tillfälligt lån. Denna fråga får emellertid aktualiseras av föreningen och prövas av Kungl. Maj:t vid den senare tidpunkt, då det ekonomiska läget för regleringsverksamheten bättre kan överblickas.

Förslaget att främja avsättningen till kvarnarna inom landet av svenskt kvalitetsvete genom att generellt höja införselavgiften för vete med 1 kr. per dt den 1 juli 1968 har jag ansett mig böra godta med hänsyn till det angelägna i att stimulera avsättningen av svenskt kvalitetsvete.

I enlighet med beslut av 1967 års riksdag (prop. 95, JoU 25, rskr 280) skall villkoren för den svenska *sockerbetsodlingen och sockertillverkningen* under regleringsåren 1967/68 och 1968/69 konkurrensmässigt anpassas till vad som gäller inom EEC. Anpassningen till EEC:s prisnivå för sockerbetor och socker skall enligt beslutet helt genomföras regleringsåret 1968/69.

För ett år sedan ansågs det inte möjligt att fastlägga alla enskildheter i sockerregleringen för regleringsåret 1968/69 eftersom vissa element i EEC:s sockerreglering inte var helt kända. De förslag som jordbruksnämnden i anledning av erhållet uppdrag framlagt efter överläggningar med företrädare för betodlarna, sockertillverkaren och jordbruksnämndens konsumentdelegation har som bakgrund dels nya beräkningar av transportkostnaderna i EEC, dels av EEC meddelade bestämmelser om pristillägg för högre sockerkvaliteter.

I fråga om transportkostnadernas inverkan på EEC:s tröskelpris, dvs. det sockerpris som tjänar som jämförelsepris mot omvärlden och som kan sägas i viss mån normera prisnivån på socker i EEC, har EEC-kommissionen reviderat tidigare beräkningar. Enligt föreliggande kommissionsförslag, som enligt jordbruksnämnden torde komma att godkännas av EEC:s råd inom de närmaste månaderna, kommer fraktkostnaderna — och därmed också tröskelpriset — att höjas med ett belopp som i svenskt mynt motsvarar 5: 12 kr. per dt.

Vid de överläggningar som för ett år sedan fördes om sockerregleringen för åren 1967/68 och 1968/69 överenskomms att endast ca 56 % av fraktkostnaden skulle komma till uttryck i priset på socker ur svenska betor. Med tillämpning av denna regel på de nu uppräknade fraktkostnaderna skulle priset på svenskproducerat socker komma att stiga med 2,88 öre per kg. Under förutsättning av en självförsörjningsgrad av ca 65 % kom-

mer höjningen av fabrikspriset på allt inom landet försålt socker att inskränka sig till ca 1,9 öre per kg. Fördelningen av en prishöjning av här aktuellt slag skall enligt EEC:s regler göras så att ca 60 % tillfaller odlaren och resten fabrikanten. För odlaren innebär detta en höjning av betpriset med 23 öre per dt för betor med 16 % sockerhalt. Betgrundpriset för 1968 års skörd kommer därmed att uppgå till $(9:80 + 0:23 =) 10:03$ kr. per dt. Jämfört med betpriset för regleringsåret 1967/68 innebär detta emellertid en sänkning med 47 öre per dt. Något tillskott till betpriset ur sockerregleringsfonden kommer inte att utgå.

I jordbruksnämndens förslag redovisas jämväl vissa EEC-bestämmelser som reglerar prisskillnaden mellan den fastställda baskvaliteten och högre kvaliteter. I förhållande till baskvaliteten, som motsvarar svenskt strösocker KN, har för de två högsta kvaliteterna medgetts prisspanningar om 5,69 resp. 2,59 öre per kg. Eftersom svenskt strösocker av kvalitet K 5 kvalitetsmässigt, enligt vad jordbruksnämnden framhållit, torde ligga ca 4,5 öre per kg över baskvaliteten, har en höjning av den hittills medgivna prisspanningen 2,5 öre per kg ansetts motiverad. Jordbruksnämnden har sålunda i samförstånd med företrädare för sockernäringen och konsumentdelegationen föreslagit att tillverkaren för sådant strösocker, som är av högre kvalitet än KN och som levereras i säck eller bulk, skall få öka prisspanningen till baskvaliteten med ytterligare 2 öre per kg, dvs. till högst 4,5 öre. Förslaget innebär inte någon prishöjning för konsumentförpackat socker.

Enligt jordbruksnämndens förslag bör samtliga övriga villkor för sockerregleringen 1967/68 i tillämpliga delar gälla även regleringsåret 1968/69, varvid anpassningen av införselavgifterna till inhemsk betareal och världsmarknadspris skall avse 1968 års betareal. Vidare föreslås att införselavgifterna på sockerområdet fr. o. m. den 1 juli 1968 baseras på de den 24 juni 1968 senast kända fem sockernoteringarna på Paris-börsen.

Med hänsyn till att statsmakterna beslutat att villkoren för den svenska sockernäringen i princip skall anpassas till vad som gäller i EEC och att fastställandet av enskildheterna i den svenska sockerregleringen för regleringsåret 1968/69 skulle anstå i avvaktan på väntade EEC-beslut, bör de nu aktuella ändringarna i EEC-regleringen få återverka på svenska förhållanden. Jag finner mig, ehuru med viss tvekan med hänsyn till att EEC-regleringen ännu inte fastställts, böra biträda de av jordbruksnämnden föreslagna ändringarna i den svenska sockerregleringen.

Den av 1967 års riksdag fastställda utformningen av *fabrikspotatisregleringen* för regleringsåren 1967/68 och 1968/69 innebär bl. a. att föreningen Stärkelse- och bränneriintressenter får rabattera potatisstärkelse till derivatindustrin intill en kvantitet av 17,5 milj. kg per regleringsår. Enligt förslag av jordbruksnämnden bör föreningen få överskrida den angivna kvantiteten om så kan ske utan att kostnaden för rabatteringen medför att behållningen i föreningens konjunkturutmattningsfond vid reg-

leringsårets slut understiger behållningen vid årets ingång. Den föreslagna ändringen innebär att en rabattering av den större kvantiteten inte skall finansieras med medel som avsatts till konjunkturutmättningsfonden. Jag har ingen erinran mot att vad som föreslagits tillämpas för nästa regleringsår.

Jordbruksnämndens förslag på *fettvaruregleringens* område innebär att vissa varor skall avföras från regleringen, att avgiftssystemet för s. k. sjödjursoljor skall läggas om, att varubeskrivningen för sjödjursoljor och bakhjälpmiddel skall ändras samt att regleringsbidrag skall kunna beviljas för sådana livsmedelsfärger som bereds med fett eller olja. Nämnden meddelar att jordbrukets förhandlingsdelegation och jordbruksnämndens konsumentdelegation utan erinran tagit del av förslagen.

Jag tillstyrker nämndens förslag att vissa såser och soppor m. m. (ur 21.04 och 21.05) skall avföras från fettregleringen och i stället bli tullbelagda. En sådan ändring bör tas in i den tulltaxa som avses träda i kraft den 1 juli 1968. Chefen för finansdepartementet avser att anmäla denna fråga för Kungl. Maj:t.

Jag godtar vidare nämndens förslag att smör- och ostfärger, beredda med olja (ur 32.04) samt högraffinerad tallfettsyra (ur 15.10) avförs ur fettregleringen.

S. k. sjödjursoljor används till livsmedelsändamål nästan enbart i härdad skick och då främst som margarinråvara. Enligt nu gällande bestämmelser kan fettvaruavgift tas ut vid import av dessa oljor. För sjödjursoljor som produceras i Sverige kan däremot ingen avgift tas ut. En omläggning av avgiftssystemet för sjödjursoljor är enligt jordbruksnämndens åsikt motiverad med hänsyn till dels det s. k. tullrestitutionsförbudet inom EFTA, dels den ökande produktionen av sjödjursoljor i Sverige. Nämndens förslag innebär att den svenska sjödjursoljan (15.04, 15.08, 15.10 och 15.12) skall kunna beläggas med fettvaruavgift på samma sätt som motsvarande importvara. I praktiken avser nämnden dock att begränsa avgiftsuttaget till att gälla härdad vara (15.12), enär endast sådan vara torde kunna komma till användning inom den egentliga livsmedelssektorn. Utanför denna sektor skall oljan tillhandahållas till världsmarknadspris. Det framstår som överflödigt att först avgiftsbelägga och sedan lämna regleringsbidrag eller restitution för en icke härdad sjödjursolja.

Jag delar nämndens uppfattning att inhemsk sjödjursolja bör beläggas med fettvaruavgift i likhet med motsvarande importvara. Jag har heller intet att erinra mot nämndens övriga förslag till omläggningar av fettvaruregleringen. Varubeskrivningen för bakhjälpmiddel bör sålunda ändras på sätt som angetts i det föregående. Vidare bör regleringsbidrag i fortsättningen få utgå vid tillverkning av livsmedelsfärger, beredda med fett eller olja. Förslag till förordning angående ändring i förordningen den 9 juni

1967 (nr 340) med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område har upprättats inom jordbruksdepartementet.

Priserna på *mjolk och mjolkprodukter* är enligt 1967 års riksdagsbeslut fastlagda för regleringsåren 1967/68 och 1968/69. Sälunda skall partipriset på konsumtionsmjolk sänkas med 2 öre den 1 juli 1968 utöver den sänkning med 4 öre som skedde den 1 september 1967. Trots avvecklingen av det allmänna mjölkpristillägget och utjämningsförfarandet samt sänkningen av partipriset på mjölk, förutsattes avräkningspriset på mjölk kunna höjas med 2,5 öre under regleringsåret 1967/68 och med 2 öre under regleringsåret 1968/69. Detta beräknades bli möjligt genom en förutsatt minskning av mjölkproduktionen med 4 % vardera regleringsåret varigenom den mindre lönsamma smörproduktionen skulle nedbringas. Smörpriset förutsattes vidare kunna höjas med 1 kr. per kg under det första regleringsåret och med ytterligare 1 kr. under regleringsåret 1968/69.

Under regleringsåret 1967/68 skall enligt riksdagsbeslutet ett smörpris garanteras som motsvarar 6:30 per kg vid en försäljning på hemmamarknaden av högst 47 milj. kg. Det faktiska smörpriset har under regleringsåret också utgjort 6:30 kr. per kg varför det garantibelopp om 16,5 milj. kr. som ställts till förfogande för att stödja avsett garantipris inte har behövt tas i anspråk. På grund av vissa utbud av smör från EEC-området till mycket låga priser har jordbruksnämnden för att stödja smörpriset, som nu ligger under nedre prisgränsen, bemyndigats att för tiden t. o. m. den 30 juni 1968 höja införselavgiften för smör till högst 3:30 kr. per kg. Normalinförselavgiften för regleringsåret 1967/68 är 1:62 kr. per kg.

För regleringsåret 1968/69 skall garantipriset på smör höjas med 1 kr. till 7:30 kr. per kg vid en försäljning av högst 49 milj. kg på hemmamarknaden. Nedre prisgränsen för smör skall också höjas till 7:30 kr. För att uppnå avsett garantipris för regleringsåret 1968/69 har förutsatts dels att normalinförselavgiften den 1 juli 1968 skall höjas till 2:53 kr. per kg, dels att nämnden skall få befogenhet att vid behov skydda nedre prisgränsen genom att höja införselavgiften till högst 3:50 kr. Jordbruksnämnden framhåller i sitt förslag att den försämring av smörmarknaden som har inträtt sedan prisgränser och införselavgifter fastställdes av riksdagen våren 1967 främst är en följd av överproduktionen inom EEC. Enligt nämndens uppfattning synes det nu inte längre möjligt att med de för 1968/69 förutsatta införselavgifterna — normalavgift om 2:53 kr. per kg och högsta avgift om 3:50 kr. per kg — försvara en högre prisnivå än den nuvarande om 6:30 kr. per kg. Nämnden föreslår därför, i samförstånd med de båda delegationerna, att den får befogenhet att under regleringsåret 1968/69 till skydd av nedre prisgränsen för smör vid behov höja införselavgiften till 4:50 kr. per kg. Den som maximavgift förut angivna införselavgiften av 3:50 kr. per kg föreslås härvid få tillämpas som normalavgift. Vidare föreslår nämnden

att höjningen av smörpriset per den 1 juli 1968 skall genomföras successivt. Höjningen skall påbörjas den 1 juni 1968 och avsett pris, nämligen 7: 30 kr. per kg, skall nås först efter den 1 juli.

Utvecklingen har under regleringsåret 1967/68 i huvudsak följt de riktlinjer som angavs i 1967 års riksdagsbeslut. Minskningen i mjölkproduktionen har sålunda kunnat utnyttjas till avsedd prissänkning för konsumenterna och till höjning av avräkningspriset. En viss avmattning i produktionsnedgången är emellertid nu märkbar. En förutsättning för att kunna följa de riktlinjer, som angavs i 1967 års beslut och som innebär att priserna till konsumenterna hålls så låga som möjligt samtidigt som avräkningspriset till producenterna förbättras, är en fortsatt minskning av totalproduktionen.

Smöröverskottet inom EEC har medfört utbud av smör till mycket låga priser. Det är svårt att nu bedöma hur länge dessa låga priser kommer att bestå. Jag vill emellertid tillstyrka förslaget att, för att skydda nedre prisgränsen för smör, jordbruksnämnden får befogenhet att under regleringsåret 1968/69 vid behov ta ut en införselavgift av högst 4: 50 kr. per kg. Detta medgivande bör gälla tills vidare och inte påverka den normala införselavgiften som bör fastställas till 2: 53 kr. per kg såsom förutsattes av 1967 års riksdag. Jag biträder nämndens förslag att höjningen av smörpriset påbörjas redan den 1 juni och att avsett pris, nämligen 7: 30 kr. per kg, nås först efter den 1 juli 1968. Såsom nämnden förutsatt skall detta inte innebära några nackdelar för vare sig producenter eller konsumenter. Övergången till det högre priset kan emellertid ske smidigare enligt den föreslagna ordningen.

Under regleringsåret 1967/68 har försöksvis tillämpats ett system med s. k. buffertzoner för att dämpa prissvängningarna på *kött och fläsk*. Systemet har inneburit att en automatisk justering av införselavgifterna gjorts när det inhemska priset närmat sig prisgränserna. Sådana justeringar har hittills under regleringsåret 1967/68 vidtagits när priserna närmat sig nedre prisgränsen för nöt- och hästkött, fläsk samt får- och lammkött resp. den övre prisgränsen för kalvkött. Enligt jordbruksnämndens mening har systemet medfört en avsedd dämpning av prisrörelserna på den svenska marknaden. Nämnden föreslår att systemet prövas även under regleringsåret 1968/69, dock med den ändringen att om införselavgifterna för kött och fläsk skall justeras på grund av att priset når någon av buffertzoner skall detta inte få påverka införselavgifterna för charkuterivaror, organ, inälvor och övriga ätbara djurdelar samt kött- och fläskkonserver.

Jag kan biträda förslaget att systemet med buffertzoner för kött och fläsk skall, med den nämnda ändringen, få fortsätta att prövas under regleringsåret 1968/69. Dock bör justeringen ej ske helt automatiskt när priset når den nedre buffertzonen. När den nedre prisgränsen passeras till följd av onormal produktionsutveckling inom landet och import av betydelse inte

förekommer, gäller generellt enligt 1967 års riksdagsbeslut att nämnden har att iaktta viss återhållsamhet med åtgärder i form av införselavgiftshöjning. Dessa förhållanden bör också beaktas när priset når den nedre buffertzonen.

Översynen av införselavgifterna för övriga köttvaror samt konserver som innehåller kött och fläsk har, som jag redovisat i det föregående, utmynnat i förslag att införselavgifterna för benfritt och styckat nötkött, rökt fläsk samt lever, tunga och övriga ätbara djurdelar ändras. För nötköttet och fläsket motiveras ändringarna från teknisk synpunkt. I fråga om charkuterivaror och konserver har jordbruksnämnden funnit att det f. n. inte föreligger tillräckliga skäl att modifiera de nu tämligen schematiskt beräknade införselavgifterna. För lever, tunga och övriga ätbara djurdelar föreslår nämnden att införselavgiften sänks med 85 öre per kg. För jordbrukets del innebär denna sänkning en inkomstminskning. Jordbruksnämnden föreslår därför att inkomstbortfallet kompenseras genom att införselavgiften för benfritt och styckat kött av nötkreatur, häst, får och lamm höjs med 11 öre per kg samt för rökt, styckat fläsk med 26 öre per kg. Nämnden har — såsom nyss framhållits — ansett dessa ändringar motiverade även från teknisk synpunkt. Jag finner de föreslagna ändringarna av införselavgifterna kunna godtas.

Efter beslut av 1962 års riksdag (prop. 95, JoU 10, rskr 199) får den svenska äggtorkningsindustrin bidrag ur införselavgiftsmedel till prisutjämning för de kvantiteter ägg som används för att framställa torkat äggalbumin för hemmamarknaden. Prisutjämnningen innebär att äggtorkningsindustrin får köpa sin råvara till ett pris som möjliggör konkurrens med utländsk sådan industri på jämförbara villkor. Beslutet föranleddes främst av Sveriges deltagande i EFTA-samarbetet. I fråga om *flytande äggalbumin*, som används som råvara främst inom bageriindustrin, ansågs år 1962 prisutjämning inte erforderlig, eftersom veterinärstyrelsen på grund av risk för salmonellaepidemier inte medgav någon import. Veterinärstyrelsen har sedan en tid tillåtit import av pastöriserat, flytande äggalbumin. År 1967 motsvarade importen drygt 2/3 av den svenska årsproduktionen, som är ca 300 ton. Jordbruksnämnden har nu föreslagit att även för flytande äggalbumin bör ges möjlighet till prisutjämning efter samma system som redan gäller för torkat äggalbumin. Prisutjämningsbidrag, som bör avse endast pastöriserat, flytande äggalbumin, föreslås sålunda utgå med högst 50 % av införselavgiften för ägg i skal och gälla produktion av albumin för den svenska marknaden. Jag har intet att erinra mot att prisutjämning för flytande äggalbumin genomförs enligt jordbruksnämndens förslag.

Av det förslag till ökat skydd för den inhemska *odlingen av vallfrö* som gemensamt lagts fram av statens jordbruksnämnd och lantbruksstyrelsen framgår att svårigheter uppkommit för odlingen genom att priserna på frö av olika slag fallit starkt och genom att importen av frö ökat kraftigt. Införseln av frö under de senaste åren har utgjort mellan 2 000 och 2 500 ton

vilket innebär en fördubbling jämfört med de första åren under 1960-talet.

Enligt myndigheternas förslag bör vallfröodlingen stödjas genom att regleringsavgift och införselavgift införs samt pristillägg till odlarna jämte export- och lagringsstöd får lämnas. All marknadsförd frövara föreslås bli statsplomberad. Stödet, som enligt förslaget skall begränsas till kontraktsodlad vara, avses i första hand gälla sådana fröslag som med hänsyn till landets behov inte antas bli odlade i tillräcklig omfattning. Den föreslagna ordningen tillstyrks i princip av det övervägande antalet remissinstanser. Erinringar har anförts av vissa representanter för utsädehandeln som anser att den obligatoriska statsplomberingen inte kan tillämpas. De föreslagna åtgärderna anses otillräckliga och förnyad utredning föreslås. Vidare anser kommerskollegium att de föreslagna åtgärderna ter sig betänkliga ur allmän handelspolitisk synpunkt. Generaltullstyrelsen anför att man i första hand bör stödja den svenska vallfröodlingen genom att tullbelägga sådana fröslag som inte är GATT-bundna.

Jag finner i likhet med remissinstanserna att situationen för vallfröodlingen nu synes vara sådan att särskilda stödåtgärder är försvarbara. Såsom förslagsställarna framhållit bör sådana åtgärder vidtas redan för nästa budgetår.

Med hänsyn till bl. a. de betänkligheter som framförts mot förslaget torde en delvis annan utformning av stödet än den som föreslagits av de nämnda myndigheterna böra prövas. Jag finner systemet med prisregleringsavgift och därav föranlett krav på obligatorisk statsplombering även av andra skäl vara olämpligt. I den mån odlingen av visst eller vissa fröslag bedöms otillräcklig, bör en ökad produktion främjas genom i första hand odlingspremier, vilkas storlek sätts i relation till den odlade arealen. Avsättningen av inhemskt frö bör även kunna stödjas. Stödet bör inte ges sådan omfattning, att odlingen överstiger det inhemska behovet. Då vallfröodlingen, såsom framgår av myndigheternas förslag, utgör alternativ gröda till stråsäd och oljeväxter, synes administrationen av stödsystemet böra knytas till en av de för dessa grödor fungerande regleringsföreningarna. Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd bör äga bestämma den närmare utformningen av stödsystemet. Till den förening som anses böra komma i fråga bör knytas en särskild nämnd med representanter för berörda intressenter.

Det föreslagna stödet har av myndigheterna överslagsmässigt beräknats kosta i runt tal totalt 4 milj. kr.

Det system för stöd åt vallfröodlingen som jag nu föreslagit bör prövas försöksvis och frågan om fortsatt stöd bör tas upp i anslutning till överläggningar om prisregleringen efter den 30 juni 1969.

För att verksamheten skall komma i gång bör dels 1 milj. kr. anvisas för ändamålet av införselavgiftsmedel utanför det belopp som jag i det följande förordar skall få användas för regleringsändamål på jordbrukets område

under regleringsåret 1968/69, dels ock tas i anspråk minst samma belopp av de medel som avses för jordbruksregleringsändamål. Jag har inhämtat att detta kan godtas från jordbrukarnas synpunkt.

Användningen av införselavgiftsmedlen under regleringsåret 1966/67 framgår av den föregående redogörelsen liksom också jordbruksnämndens beräkningar rörande dispositionen av införselavgifter och vissa fettvaruavgifter — i det följande gemensamt betecknade införselavgiftsmedel — som inflyter under regleringsåret 1967/68. Jag har ingen erinran mot vad jordbruksnämnden i detta sammanhang redovisat.

Enligt jordbruksnämndens redovisning har den av Sveriges deltagande i EFTA föranledda prisutjämnningen av kärnbindemedel och äggalbumin be- kostats av införselavgiftsmedel som influtit utöver det belopp som får användas för regleringsändamål på jordbrukets område. De preliminära utbetalningarna, vilka för prisutjämnning av kärnbindemedel anges till 417 888 kr. och för äggalbumin till 1 141 393 kr. bör kunna godkännas. Jordbruksnämnden har vidare föreslagit att liksom för tidigare år ersättning skall utgå till Sveriges stärkelseproducenters förening för utgifter under regleringsåret 1966/67 för sådan prisutjämnning på vissa stärkelseprodukter som föranletts av tullavvecklingen inom EFTA. Jag biträder jordbruksnämndens förslag och förordar att 7 703 655 kr. tas i anspråk härför av införselavgiftsmedel som influtit utöver vad som får användas för regleringsändamål och som kvarstod odisponerade vid utgången av regleringsåret 1966/67. Här- efter återstår av odisponerade införselavgiftsmedel i runt tal 29 milj. kr., av vilka enligt prop. 1968: 1 (bil. 11 s. 205) 10 milj. kr. bör tillföras jordfonden. Återstående medel som således uppgår till ca 19 milj. kr. bör tills vidare kvarstå hos jordbruksnämnden. Kungl. Maj:t bör liksom hittills äga använda odisponerade kvarstående införselavgiftsmedel för att täcka utbetalningar i anledning av det inom ramen för EFTA träffade avtalet mellan Sverige och Danmark om samhandeln med jordbruksprodukter.

Enligt jordbruksnämndens beräkningar kommer under regleringsåret 1968/69 att inflyta totalt ca 327 milj. kr. i införselavgiftsmedel för andra jordbruksprodukter än socker. Detta belopp motsvarar det för regleringsåret 1967/68 beräknade beloppet, omräknat för 12 månader. Av beräknade 327 milj. kr. torde ca 82 milj. kr. komma att utgöras av fodermedelsavgifter, dvs. en ökning med 23 milj. kr. jämfört med tidigare beräkningar. Jordbruksnämnden har även lagt fram förslag till fördelning av det belopp som bör få användas för regleringsändamål på jordbrukets område för 1968/69. Enligt nämndens beräkningar kommer beloppet att uppgå till 243,7 milj. kr. eller 23 milj. kr. mer än som beräknats enligt prop. 1967: 95. Ökningen hänför sig till den reviderade beräkningen av fodermedelsavgif- terna. Beräkningen av det sammanlagda belopp som skall få användas för jordbruksregleringsändamål regleringsåret 1968/69 följer de riktlinjer som beslutats av 1967 års riksdag och bör således godtas.

I fråga om övriga införselavgiftsmedel som inflyter under regleringsåret 1968/69 har jordbruksnämnden föreslagit att 25 milj. kr. liksom hittills får användas för att sänka priset på konsumtionsmjölk. Sveriges potatisodlares riksförbund föreslås i likhet med vad som tidigare gällt erhålla 1 milj. kr. för att effektivisera matpotatisodlingen m. m.

Mot jordbruksnämndens förslag till användning av införselavgiftsmedel för nys angivna ändamål har jag ingen erinran. Inte heller har jag någon erinran mot att bidrag utgår enligt de särskilda framställningar som inkommit till nämnden. Sålunda bör Svensk matpotatiskontroll under regleringsåret 1968/69 erhålla bidrag, 150 000 kr., av införselavgiftsmedel. Vidare bör under regleringsåret 1968/69 utgå högst 30 000 kr. för att täcka veterinärstyrelsens kostnader för importkontroll av animala livsmedel och högst 120 000 kr. för de stalliga kostnaderna för pastöriseringskontrollen. Jag förordar även att 50 000 kr. ställs till jordbruksnämndens förfogande för den kontroll av konsumtionsmjölk som ankommer på nämnden. Vidare bör såsom jag förordat i det föregående 1 milj. kr. få disponeras för stöd åt vallfröodlingen samt medel ställas till förfogande för prisutjämning av flytande äggalbumin.

Jordbruksnämnden har föreslagit att av det belopp av införselavgiftsmedel m. m., som skall få användas för regleringsändamål på jordbrukets område 1968/69, skall 2 milj. kr. efter nämndens prövning få disponeras för upplysningsverksamhet inom prisregleringsföreningarnas områden. Av beloppet förutsätts 150 000 kr. få användas för fortsatt utveckling av odlingen av matpotatis för konservering. Jag har intet att erinra mot vad jordbruksnämnden föreslagit.

I fråga om användningen under regleringsåret 1968/69 av intäkterna av interna regleringsavgifter och av motsvarande kompensationsavgifter bör de bemyndiganden, som jordbruksnämnden erhållit för innevarande regleringsår, utan ändring förnyas för regleringsåret 1968/69.

Som redovisats i det föregående har en ny regleringsförening tillkommit under namnet Stärkelse- och bränneriintressenter, ekonomisk förening. Jordbruksnämnden har med denna intressentförening träffat avtal om inrättande av en stiftelse, benämnd *Fabrikspotatisodlingens konjunkturutjämningsfond* med ändamål att mellan olika år utjämna vinster och förluster i intressentföreningens verksamhet. I anslutning härtill har mellan jordbruksnämnden, intressentföreningen, Sveriges stärkelseproducenters förening u. p. a. och Sveriges bränneriidkareförening — de båda sistnämnda föreningarna i egenskap av grundare på sin tid av stiftelsen Potatisodlingens konjunkturutjämningsfond — avtalats att samtliga tillgångar per den 1 oktober 1967 i sistnämnda stiftelse skall föras över till den nybildade stiftelsen Fabrikspotatisodlingens konjunkturutjämningsfond, att den nybildade stiftelsen härvid övertar stiftelsen Potatisodlingens konjunkturutjäm-

ningsfonds samtliga skulder och förpliktelser per nämnda dag samt att sistnämnda stiftelse härvid upphör. Kungl. Maj:t har tidigare denna dag godkänt dessa avtal.

Som förutsättning för avtalet om att överföra medel från den avvecklade stiftelsen till den nya gäller att överföringen kan ske utan skattekonsekvenser samt att för den nya stiftelsen skall gälla samma beskattningsregler som gäller för övriga stiftelser inom jordbrukets och fiskets prisregleringsföreningar enligt förordning den 19 februari 1954 (nr 71) om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för belopp som tillförts vissa för prisreglering bildade stiftelser, m. m.; senaste lydelse SFS 1966: 233.

Jordbruksnämnden har vidare träffat avtal med den nybildade regleringsföreningen, Föreningen för mejeriprodukter, ekonomisk förening, om att inrätta en stiftelse benämnd *Konjunkturutmjänningsfonden för mejeriprodukter* med ändamål att mellan olika år utjämna vinster och förluster i föreningens verksamhet. Kungl. Maj:t har tidigare denna dag godkänt avtalet. Avtalet innebär bl. a. att stiftelsen såsom grundkapital tillförs den enligt senast verkställt bokslut redovisade behållningen i regleringskassan för mjölk.

Liksom i fråga om konjunkturutmjänningsfonden för fabrikspotatis är förutsättningen för avtalet att överföringen av medel från regleringskassan till stiftelsen kan ske utan skattekonsekvenser och att för den nya stiftelsen kommer att gälla samma beskattningsregler som för andra dylika stiftelser enligt 1954 års förordning.

Jag har i samråd med chefen för finansdepartementet låtit upprätta författningsförslag enligt vilket vad i 1954 års förordning föreskrivs om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för belopp som tillförts vissa stiftelser m. m. skall bli tillämpligt på stiftelsen Konjunkturutmjänningsfonden för mejeriprodukter och — i stället för på stiftelsen Potatisodlingens konjunkturutmjänningsfond — på stiftelsen Fabrikspotatisodlingens konjunkturutmjänningsfond. De nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 juli 1968.

Medelsöverföringen från Potatisodlingens konjunkturutmjänningsfond till Fabrikspotatisodlingens konjunkturutmjänningsfond samt från regleringskassan för mjölk till Konjunkturutmjänningsfonden för mejeriprodukter föranleder givetvis inte någon inkomstbeskattnings för de nybildade fonderna. Inte heller kommer gåvoskatt i fråga.

Under återopande av vad jag anfört i det föregående hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- 1) anta förslag till förordning angående ändring i förordningen den 9 juni 1967 (nr 340) med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område,
- 2) anta förslag till förordning angående ändrad lydelse

Kungl. Maj:ts proposition nr 85 år 1968

av 1 § förordningen den 19 februari 1954 (nr 71) om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för belopp, som tillförts vissa för prisreglering bildade stiftelser m. m.,

3) godkänna de av mig angivna grunderna för reglering av priser m. m. på vissa jordbruksprodukter under regleringsåret 1968/69,

4) bemyndiga Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts medgivande, statens jordbruksnämnd, att vidta erforderliga åtgärder för att genomföra prisregleringen under regleringsåret 1968/69,

5) godkänna vad i det föregående föreslagits om användningen av införselavgiftsmedel, som inflyter under regleringsåret 1968/69, och av andra i samband med jordbruksregleringen under regleringsåret inflytande avgiftsmedel,

6) godkänna de förslag som framlagts i det föregående rörande dispositionen av införselavgiftsmedel, som inflyter eller influtit under regleringsåret 1967/68 eller tidigare regleringsår, och av andra i samband med jordbruksregleringen under samma regleringsår influtna eller inflytande avgiftsmedel.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson